

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Vera in materinski jezik

(Govor župnika Starca na manjšinskem kongresu v Bernu)

Bern, 19. septembra.

Na manjšinskem kongresu v Bernu je imel župnik Starc iz Koroške sledeči načelni govor o vprašanju »Vera in materinski jezik«.

Lani smo na manjšinskem kongresu doživeli zadoščenje, ko smo iz ust vseh govornikov slišali samo pohvalne besede o vlogi katoliške cerkve pri obrambi pravic narodnih manjšin po vsem širokem svetu. Vsi so povdarjali, kako Cerkev varuje vsakemu narodu pravico do vsega onega, kar ga kot narod loči od drugega naroda, torej v prvi vrsti in predvsem pravico do materinega jezika. To načelo vodi katoliško Cerkev pri vsem njenem delu med narodi in ona velja po pravici v pravem pomenu besede za zaščitnico narodov.

Načela cerkve so jasna in se po potrebi tudi vedno znova povdarjajo. Če smo iz referata, ki nam je bil vposlan v vpogled, čitali, da dejansko stanje ne odgovarja vsepovedno imenovanim največjim načelom, potem ne more pasti krivda na katoliško cerkev kot tako, ampak so se gotove koncesije v neprimerno narodnim manjšinam dajale državnim in večinskonarodnim interesom skrivaj, po krivih potih in pod vplivi, za katere cerkev ni odgovorna.

Narodnim manjšinam se v prvi vrsti nalaga naloga, da pomagajo, da bi se jasna načela Cerkve uveljavila tudi tam, kjer se še niso. Kajti pomen materinega jezika za versko vzgojo otrok, za razmah dobrih, zdravih družin in kreposti družinskega življenja je izven vsake debate in ga pripoznavajo tudi najhujši nacionalisti naše dobe. Predsednik najvišjega šolskega sveta v Rimu Ernst Codignola, da prinesemo izjavo človeka, ki ni duhovnik, se je glede verske vzgoje izrazil takole: »Naloga učiteljeva ni, da sile, ki jih je razgibalo družinsko življenje, uničuje.« V spominu nam je tudi še zelo zanimiva zakonska utemeljitev naučnega ministrstva bivše avstroogrske monarhije glede uporabe slovenskega jezika za verouk med koroškimi Slovenci, ki se glasi: »Nihče ne taj, da je negovanje materinega jezika posebno v versko npravnem oziru največje važnosti, vsled česar odredjamo, da se mora verouk na vsak način podeljevati v materinem jeziku.«

Če že državni predstavniki toliko povdarjajo pomen družinskega ali materinega jezika za versko npravno vzgojo, potem razumemo stališče one svetovne ustanove, ki je na tej vzgoji najbolj interesirana, to je sveta Stolica. In zares Vatikan je večkrat zaporedoma v naj-slovesnejših izjavah ponovil svoje stališče in na najbolj značilen način je to storil z ozirom na dekret italijanske vlade, da se nastavi italijanski veroučitelji po nemških šolah v južnem Tirolu. Vatikan je poslal škofom starih italijanskih provinc pismo, v katerem beremo sledeče besedilo: »Sveta Stolica pod nobenim pogojem ne opusti načelnega stališča glede pravic materinega jezika pri dušnem pastirstvu in pri verouku. Sveta Stolica nima ničesar opraviti s kraljevim dekretom o nastavitvi italijanskih duhovnikov za veroučitelje v nemškem južnem Tirolu in ta dekret tudi oboje. Sveta Stolica polaga veliko važnost na to, da ne sme ostati niti samo zunanji vtis, da bi Vatikan kakorkoli sodeloval pri raznarodovanju narodnih manjšin. Sveta Stolica nalaga zato škofom starih provinc, da šolski oblasti pod nobenim pogojem ne dajo na razpolago veroučiteljev v smislu navedenega kraljevega dekreta.« Iz tega se vidi, kakšno je dejansko stališče svete Stolicе glede na pomen materinega jezika.

Toda ni nam treba segati niti po izjavah svete Stolicе, ki ponavljajo samo resnico, ki je stara kot katoliška cerkev sama, niti po izjavah raznih državnikov, ker nam je vsakdanja izkustva dovolj dokazujejo važnost materinega jezika pri vzgoji narodov. Kjerkoli namreč gre izobrazba materinega jezika sporedno z versko izobrazbo, tam se dosegajo najlepši uspehi v verski vzgoji, kjer pa se izobrazba materinega jezika zanemarljivo ali kjer celo izostaja, tam umira tudi razumevanje in ljubezen do verskega življenja.

Pisatelj dr. Greutrup piše: »Kjerkoli bi duhovniki iz političnih vzrokov vzgojo do molitve v materinem jeziku zanemarjali, potem to niso več duhovniki, ampak navadni lakajji (sužnji) nacionalizma, a pravi služabniki vere v duhu apostola narodov sv. Pavla že davno niso več!«

V interesu verske vzgoje je torej, da se raba materinega jezika brez izjeme povsod podpira in neguje, da se pravica verskega poučevanja izročuje le takim učiteljem in duhovnikom, ki materin jezik svojih vernikov in učencev popolnoma obvladajo. Zato pa povdarjam, da se zahteve narodnih manjšin po uporabi materinega jezika za verouk popolnoma skladajo z načeli in z interesi katoliške cerkve. Zato še bolj povdarjam, da imajo prav manjšine, ki obsojajo poseganje državnih oblasti v zadeve vere in vesti in ki obojejo one zastopnike verske oblasti, ki četudi pod pritiskom državnih oblasti iz političnih motivov ali iz navadnega strahu odrekajo manjšinam pravico, ki jo imajo od Boga, da dobivajo verski pouk in versko vzgojo v materinem jeziku.

Drugo dejstvo izkušnje je, da se v stanovni negi npravnosti dosegajo pri manjšinah najlepši uspehi le tam, kjer imajo manjšine v cerkvi zaščitnico in pospeševalnico svojih narodnih pravic. Tam pa, kjer se v verski oskrbi pravice narodnosti zanemarjajo ali pa sploh opuščajo, opažamo tudi splošno propadanje npravnega življenja. Ako bi mogli vpliv raznarodovanja na splošno npravnostno življenje zajeti v številke, potem bi prišli do zaključka, da propadanje narodne zavesti sledi v kratkem času tudi popoln polom morale. Raznarodovanje in odtujevanje cerkvi gresta sporedno povsod, kjerkoli imamo narodnostne boje v svetu. Narod in vera, materin jezik in Cerkev sta v tako tesni zvezi, da zahteva negovanje enega tudi negovanje drugega, da sledi zanemarjanju enega takoj kot kazen tudi propadanje drugega. V naši skromni zgodovini imamo zgled: Vse je zbežalo iz slovenske

Plod sestanka
v Riccioneu?

Državni udar v Avstriji

Prvi korak do fašizma

Dr. Dollfuss je včeraj čez noč sestavil izvenstrankarsko „avtoritarno“ vlado

Dunaj, 21. septembra.

(Od našega dunajskega dopisnika)

Cisto iznenada, takorekoč čez noč, je državni kancler Dollfuss napravil konec sedanjemu skrajno zmedenemu položaju v Avstriji in sestavil novo vlado, ki bo brez dvoma predstavljala več ali manj diktaturo. Pravijo, da se je ta vlada sestavila brez vednosti krščansko-socialne stranke, kateri Dollfuss pripada, toda to ni res. Krščansko-socialna stranka sicer pri sestavi vlade pozitivno ni sodelovala, pač pa je izrekla kanclerju popolno zaupanje in mu dala proste roke. Proti se bili le levičarji pod vodstvom znanega starega borca krščansko-socialnega delavskega krila, Kunschaka, ki je odločno proti vsaki diktaturi ali napoldiktaturi.

Dr. Dollfuss.

Zakaj je Dollfuss tako odločil?

Zakaj se je Dollfuss odločil za ta korak? Njegovi najožji prijatelji utemeljujejo to takole: Sedanjí notranji položaj v Avstriji se ni dal več vzdržati. Ako bi se bil Dollfuss pogajal s strankami, ne bi bil prišel nikamor. Kakršne so v Avstriji danes razmere, koncentracija vseh pozitivnih sil ni mogoča. To se je pokazalo zlasti ob nastopu dosedanjega podkanclerja Winklerja, načelnika male agrarne stranke, ki se je preosnovala v »nacionalno stanovsko fronto«, zato da pridobi na važnosti. Winkler je v svojem govoru pred tedaj v Gradcu sicer v glavnem odobraval ustavno reformo Avstrije, katero izdeluje dr. Ender (ki je sedaj ob državnem prevratu 20. septembra ponoči postal minister za ustavo in upravo), se je pa postavil na liberalno stališče, da se mora ohraniti demokracija. Winklerjevo stališče se torej v tem oziru stinja s stališčem poslanca Kunschaka, oziroma krščansko-socialne levece. Na stran Winklerja so se postavili tudi vsi elementi liberalnega meščanstva.

Starhembergovno krilo

Proti temu pa so nastopili vsi desničarski elementi, ki so si izbrali za orožje svojih misli in načrtov načelnika Heimwehra, kneza Starhemberga, ki je bil že preje v inostostu ostro nastopil zoper Winklerja. 18. t. m. se je zbralo načelstvo Heimwehra in je pozvalo Dollfussa, da naj se odloči za fašistični tip države in državne ustave. Starhemberga je najbolj podprl dosedanjí državni tajnik za javno varnost Fey, ki je spiritus agens takozvane »patriotične fronte« in ki je imel istega dne, ko je zborovalo načelstvo Heimwehra, na Dunaju govor, v katerem je dejal, da se bo kmalu dvignil vihar, ki bo iz Avstrije odpihl vse ostanke demoliberalizma in s njim sveda tudi marksizma. Združena fronta desničarjev iz desnega krila krščansko-socialne stranke in Heimwehra je našla proti Winklerju, kojega načrt predstavlja kompromis med fašistično obliko države in demokratičnim režimom, iznenada kar novo, jako učinkovito bojno geslo, in sicer, da Winkler išče sprave s narodnimi socialisti, oziroma z Nemčijo.

Winkler se je pogajal s Hitlerjem

V »Wiener Tagblatt« je izšel dopis iz Londona, kojega dopisnik trdi, da so se avstrijski agrarni pogajali z vodstvom Hitlerjeve stranke, in sicer z Rosenbergom za spravo z Nemčijo. Rosen-

berg je, kakor znano, zahteval, da se Avstrija v zunanje-političnem oziru popolnoma pokori Berlinu, v notranje-političnem položaju pa dá avstrijskim narodnim socialistom popolnoma svobodne roke, kar je potem nemški zunanji minister Neurath nekoliko omilil. Čeprav je Winkler odločno demantiral, da bi se bil on pogajal s Hitlerjevo stranko, pa javnost vseeno verjame »W. T.«, kojega dopisnik je navadno dobro informiran. Na vsak način je gotovo, da se z Rosenbergom ni pogajal Dollfuss, oziroma kršč. socialna stranka.

Pritisk na krščanske socialce, da se izrečejo za diktaturo

Ali je torej to bila intriga ali ne, faktum je, da se je vršil velik pritisk na krščansko-socialno stranko, da se izreče za desničarsko diktaturo, da se na ta način napravi konec sedanjemu negotovemu stanju. Sklenjeno je bilo, da se Starhemberg kot načelnik Heimwehra sestane z Dollfussom 28. t. m., nakar bi padla odločitev v enem ali drugem smislu. Načelstvo krščansko-socialne stranke pa naj bi se zbralo 20. t. m. Vodič stranke se je res sestalo, kako pa je potekala

debata, še ni znano. Vem pa iz ust vodilnih oseb te stranke, da se velika večina stranke nagiblje k mnenju, da bi bilo najbolje sestaviti avtoritarno (točneje rečeno diktatorično) vlado, ki naj se poveri Dollfussu, ki uživa popolno zaupanje stranke. Zdi se torej, da je zmoglo stališče Heimwehra, to je, da se država postavi na fašistične temelje, to se pravi, da se eliminira parlamentarizem na osnovah liberalizma, kar se tiče socialnega programa, pa bo Dollfuss, oziroma Ender, ki izdeluje ustavo, postavil gospodarsko in socialno življenje na podlago krščanskega korporativizma v smislu papeževе okrožnice. Vendar pa se vodstvo stranke pozitivno o tem ni nič izreklo. Sklenilo se je le, naj kancler Dollfuss sestavi novo, nekako izven vseh strank in front stoječo vlado, v kateri bi ne bili zastopani niti člani krščansko-socialne stranke, pa tudi ne člani Nacionalrata. Kakšen smisel ima ta sklep, še ni mogoče točno ugotoviti. Ali naj Dollfuss vlada in oktroira novo ustavo na lastno odgovornost, obenem pa s popolnim zaupanjem krščansko-socialne stranke? Ali pa v stranki ni edinosti? Ali pa naj se stranka na ta način zavaruje pred eventualnim polomom državnega prevrata?

Po viharini noči: Nova vlada

Naj bo kakorkoli že, danes smo zagledali v listih listo nove vlade, ki jo je Dollfuss sestavil v noči od 20. na 21. septembra bodisi s pristankom krščansko-socialne stranke ali ne ali pa morebiti z njenim samo tihim pristankom. Ministri so sledeči:

major Fey, podkancler;
Schmitz, socialna politika;
Schuschnigg, prosveta in pravosodje;
Stockinger, trgovina in promet;
dr. Buresch, finance;
generaloberst knez Schönburg-Hartenstein, narodna obramba;
dr. Gleisner, poljedelstvo;
Karwinsky, državni tajnik za javno varnost;
dr. Glas, državni tajnik v justičnem ministru;
Neustädter-Stürmer, minister za delo;
dr. Körber, notranje zadeve;
dr. Ender, minister za ustavno reformo.

O posameznih članih vlade bomo izvedeli podrobno karakteristiko kmalu, vendar pa je jasno že danes, da je ta vlada vseskozi desničarska, antiliberalna in antisocialistična ter da večali-manj odgovarja fašistični tendenci Heimwehra. Glavno, kar pada v oči, je, da manjka v njej dosedanjega vojnega ministra Vaugoina, ki bi najbolj spadal vanje kot prepričan star Avstrijec in antikomunist. Izpadel je kot član krščansko-socialne stranke, koje načelnik je.

Fašizem — protiutež hitlerizmu?

Kar se tiče razmerja do Nemčije, sem dobil od vodilnih krogov krščansko-socialne stranke ka-

kor tudi Heimwehra odločno zagotovilo, da avtoritativna vlada v Avstriji absolutno ne pomeni približanja Hitlerjevi Nemčiji, ampak ravno narobe. Nevarnost kompromisa z Nemčijo v notranje-političnem pogledu je pretila samo od strani Winklerja, ki je sedaj izključen iz državnega življenja. Nova krščansko-avtoritativna država bo najmočnejša bariera proti vplivu protestantskega narodnega socializma in njena naloga bo, da likvidira narodni socializem v toliko, kolikor gre njegova naloga za tem, da Avstrija postane podružnica Nemčije, kakor si je to zamislil g. Rosenberg. Ti krogi so odločno prepričani, da bo Dollfussova avtoritarna vlada napravila konec vsem tem poizkusom in da bo zajamčila neodvisnost Avstrije, ki se bo kmalu preoblikovala v nemško krščansko državo na stanovski podlagi in močni moralni avtoriteti, katere ne bo izpodjedal liberalni demokracizem. Tako moje dosedanje informacije.

Ne nova vlada — nov režim!

Meščanski liberalni krogi, delavske krilo krščansko-socialne stranke in tudi mnogi drugi pa z novo vlado niso zadovoljni. Nekateri se trudijo, da bi celo stvar predstavili zgolj kot »preosnovac vlade«, zdi se pa, da ne gre za preosnovo, ampak za popolnoma nov režim ali vsaj zadnjo stopnjo pred novim režimom. Ne bomo se veliko motili, če slutimo za tem državnim preobratom roko g. Mussolinija. Italijanski čenopis je vs čas pisalo v smislu pofašistenja avstrijskega režima, kakor ga zahteva Heimwehr.

Ing. Sch.

Kako razlaga novi položaj „Reichspost“

Dunaj, 21. sept. b. Organ zveznega kanclerja dr. Dollfusa »Reichspost« je objavil naslednji komentar: »Položaj je postal zrel za dalekosežne sklepe. Trenutek energičnega dela je napočil. Sedaj je potrebno v interesu gospodarske rekonstrukcije Avstrije zgraditi novo stanovsko ustavo. S stariimi sredstvi pobarvane umetnosti, z dvomiselnimi metodami ter gnilo in lažljivo demokracijo ni bilo mogoče iti naprej. Zvezni kancler Dollfuss, ki predstavlja večino avstrijskega naroda, ne more izvršiti svoje misije, če se mora on in njegovi sodružniki vsak dan, vsak trenutek neprestano boriti proti antidržavni propagandi in če na drugi strani ljudje lastnega režima nočejo uvideti, da sedanji čas ni ugoden za reševanje starih sporov in zastopanje strankarskih in socialnih interesov. Danes je potrebna močna fronta in neomejena avtoriteta. Sedanjí položaj zahteva hitro rešitev v prehodu k avtoritativni stanovski državi. Oni, ki želijo organski razvoj iz dosedanjega parlamentarnega demokratskega sistema v avtoritativni sistem, morajo odstopiti od te želje, kajti Avstrija stoji na današnjim dnem v novo dobo. Tako končuje »Reichspost«.

V vladi ni več šef socialno-krščanske stranke in dolgoletni minister general Vaugoin, ki je bil med-

Dunajska vremenska napoved. Oblačno, od časa do časa dež, temperatura mila.

dve letoma na katoliškem shodu v Nürnbergu rekel: »Narodnost brez korenin versta umira, narodnost brez soka versko-kulturnega življenja se posušita. In versko-kulturno življenje se suši brez nege narodne samobiti.«

Iz teh razmotirvanj se učimo razumevati in ceniti prizadevanja Bonifacijevga društva na Dunaju, ki si je stavilo nalogo skrbeti za Nemce v inozemstvu. Iz istih razmišljanj se učimo tudi vrednotiti gesto svete Stolicе, ki je imenovala škofa v Osnabrücku dr. Berninga za vrhovnega nadzornika verske oskrbe katoliških Nemcev in moramo temu samo dodati še to željo, da tudi drugi materni narodi izposlujejo in omogočijo sveti Stolic, da bo mogla storiti za njihove manjšine nekaj podobnega.

tem imenovan za predsednika upravnega odbora državnih železnic. Vsled te svoje funkcije bo ostal še nadalje v najožjem sodelovanju z vlado.

Avstrijsko posojilo

Rim, 21. sept. c. V zvezi z emisijo avstrijskega posojila piše »Giornale d'Italia«, da se bo posojilo 300 milijonov šilingov uporabilo v prvi vrsti za predvojne dolgeve avstrijske emisijske banke in za javna dela.

Dva odlična diplomata odhajata iz Jugoslavije

Belgrad, 21. sept. m. Po osemletnem delovanju na tukajšnjem francoskem poslanstvu bo zapustil sedaj našo državo svetnik Maksime Dubail, ki je z ukazom predsednika francoske republike postavljen za opolnomočenega francoskega poslanika v Venezueli. Dubail je za časa svojega delovanja v Jugoslaviji prepotoval vso državo in je skoraj vsako leto obiskal tudi Slovenijo, kjer je navadno prebil počitnice na Bledu. — Večja izprememba se je izvršila tudi na tukajšnjem českoslovaškem poslanstvu s premestitvijo tega poslanstva, dr. Jana Reiserja v Kopenhagen za českoslovaškega odpravnika poslov. Svetnik dr. Reiser je deloval v Belgrajskem českoslovaškem poslanstvu tri leta in si je v teku tega časa pridobil veliko prijateljev, zlasti v glasbenih in umetniških krogih, ki mu prireajo nočjo poslovilni banket v hotelu »Srbski kralj«. Sledi so se od njega poslovili člani tukajšnje jugoslovansko-českoslovaške lige. Dr. Reiser odpušča iz Belgrada v soboto zvečer.

Nova katoliška cerkev v Belgradu

Belgrad, 21. sept. m. Tukajšnji jezuiti so pričeli danes v Poenkarjevi ulici z gradnjo nove velike cerkve sv. Petra, ker je postala sedanja kapela premajhna za potrebe te župnije.

Beck v Parizu...

Fronta Pariz-Varšava

Vsa nesoglasja so odstranjena

Pariz, 21. sept. (a) Havas poroča: Po sestanku s Paul-Boncourjem je poljski zunanji minister Beck imel enourni sestanek s predsednikom francoske vlade Daladierjem. Nato je prisostvoval velikemu banketu, ki je bil prirejen v zunanjem ministrstvu njemu na čast. Splošno naglašajo, da so bili razgovori poljskega zunanjega ministra s francoskimi državniki skrajno prirečni. Z obeh strani so poudarjali, da hočejo še poglobiti dosedanje stike med obema državama. Prav tako bodo poljski in francoski delegati nastopali na predstoječih mednarodnih sestankih v popolnem medsebojnem soglasju. Prav tako imajo vodilni močje obeh držav enake nazore o reorganizaciji podonavskega gospodarstva. Zato je večerajšnji sestanek tudi za ureditev tega vprašanja velikega pomena. Prav tako si je treba čestitati, da Poljska in Francija soglasata glede miroljubne politike, ki se je vodila zadnje mesece v vzhodni Evropi in ki je dovela do podpisa nenapadnih paktov in do sprejema Litvi-novljevega protokola o delnicah napadalca, ki je tako sorodna francoskemu pojmovanju. Po drugi strani so francosko-poljski posveti v zvezi z razgovori, ki se pravkar vodijo z Anglijo, Italijo in Ameriko. Ti razgovori so bili doslej zelo uspešni.

Razgovori s Poljski pa so tudi v zvezi s pogajanjimi, ki so jih francoski državniki imeli s bolgarskim kraljem in s Kanyo. Daladier in Paul-Boncour hočejo te razgovore nadaljevati v kratkem v Ženevi tudi z zastopniki Male antante.

Listi opozarjajo na prijateljsko prirečnost večerajšnjih razgovorov. »Le Journal« poudarja, da bo Beckovo bivanje v Franciji imelo najprej posledice za nadaljnje odnose med Francijo in Poljsko, ki so bili že dozdaj temni in iskreni. Posledice se bodo pokazale tudi v izboljšanju mednarodnega položaja v Evropi. V vseh vprašanjih je vladalo popolno soglasje. Paul-Boncour je zlasti z zadovoljstvom poudaril, kako se Francija raduje velikih poljskih zaslug za pomiritev evropskega vzhoda. Ministra sta govorila tudi o razorožitvi.

Pariz, 21. sept. (a) Poljski zunanji minister Beck je danes dopoldne dal poročevalcem listov izjavo, v kateri izraža zadovoljnost, da je mogel ugotoviti skladnost francoskega in poljskega pojmovanja svetovnega položaja. Ob sklepu svoje izjave je Beck poudaril, da je bil njegov duha, temelječega na spoštovanju pravic svojega bližnjega, ki preveča vso Francijo.

Rusija bo priznala carske dolgove?

Ameriška in francoska pogajanja napredujejo

Washington, 21. septembra. (a) Vprašanje priznanja Sovjetske Rusije živahno zanima vrhovno državno upravo. Vlada želi, naj se prej prouči vprašanje ameriških posojil Rusiji in zaplenjenega premoženja ameriških državljani. Priznanje Sovjetske Rusije bo po vsej priliki zvezano s podpisom pogodbe o teh posebnih vprašanjih. Doslej se je Sovjetska Rusija upirala priznanju teh dolgov in odškodnin, češ da so Zedinjene države nastopile proti Sovjetski Rusiji vojaško in sicer z intervencijo v Arhangelsku in v Sibiriji.

Na drugi strani poročajo, da je Roosevelt imenoval Morgenthaua, da vodi trgovinska pogajanja s Sovjetsko Rusijo. Tudi potek teh pogajanj bo bistveno vplival na vprašanje priznanja. Prošnje za predajme, ki jih bodo vlo-

žili ameriški trgovci in kmetovalci za blago, ki ga hočejo prodati Sovjetski Rusiji, bodo oddali predsedniku družbe »Finance corporation«. Ta družba bo nato podeljevala zaprosene kredite. Sovjeti nameravajo kupiti za 1 ali 2 milijona dolarjev bombah. Prav tako žele kupiti večje množine strojev, ki jih potrebuje za izvedbo svojega drugega petletja.

Pariz, 21. septembra. (a) Včeraj so se pričeli uradni razgovori o trgovinski pogodbi med Francijo in Sovjetsko Rusijo. Sovjetsko Rusijo zastopajo Gurevič in štirje strokovnjaki, Francijo pa po en zastopnik zunanjega ministra, ministrstva za trgovino in dvojica strokovnjakov. Včerajšnji sestanek je bil posvečen splošnim vprašanjem. Prihodnji sestanek bo prve dni prihodnjega tedna.

Vprašanje zbližanja z Bolgari

Bolgarski škofje obiščejo Belgrad

Sofija, 21. sept. m. Tu se je zadnje dni vršila konferenca krščanskih cerkva. Kot delegat srbske pravoslavne cerkve se je udeležil tudi dr. Janjič, ki je letos v marcu pripravil s svojim obiskom poznajo obisk odličnih predstavitev srbske pravoslavne cerkve v Sofiji koncem aprila in začetkom maja t. l. O tem obisku in uspehih njegovih je »Slovenec« svojačasno obširno poročal. Takrat je bilo sklenjeno, da bolgarski cerkveni činitelji vrnejo svojim srbskim bratom obisk letošnje jesen. Dr. Janjič je prišel na zborovanje kongresa z uradnim povabilom srbske pravoslavne cerkve bolgarskim cerkvenim zastopnikom. Bolgarski duhovniki obiščejo Belgrad po 3. oktobru, ko proslave doma praznik državne neodvisnosti. Iz Belgrada se podajo bolgarski posetniki na obisk v Sremske Karlovce in Novi Sad, potem v Peč in v Ohrid, kjer se vrši glavni sestanek pri gostitelju ohridskem episkopu. Med udeleženci bodo soški mitropolit Stefan, dalje Pavel in Pajsije, arhimandrit Kiril, profesorja dr. Stefan Cankov in Cvetinov. Tukajšnji politični krogi z velikim zanimanjem zasledujejo naraščajoče zbliževanje obeh cerkva kakor tudi vse večje naraščanje bratskih obiskov. Kakor se čuje,

pripravljajo srbski cerkveni krogi svojim bolgarskim bratom najpripronejši sprejem.

Srbsko-bolgarski klub

Belgrad, 21. sept. m. Tu se je osnoval pripravljali odbor, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za ustanovitev posebnega srbsko-bolgarskega kluba, ki naj bi pospeševalo zbliževanje z Bolgari. Klub bo imel svojo čitalnico in knjižnico, prirejal bo sestanke in predavanja, razstave, izlete in vse drugo, kar more dovesti do boljših medsebojnih stikov. Enako bodo osnovani taki klubi tudi po drugih večjih mestih. V Ljubljani je, kot se trdi v tukajšnjih poučenih krogih, prevzel osnove slovensko-bolgarskega kluba vseučiliški prof. dr. Izidor Cankar, ki je nedavno obiskal svoje kolege na univerzi v Sofiji. Po zadnjem pozdravu kraljevskih dvojic na belgrajskem kolodvoru se je pričelo veliko gibanje za čim ožje stike z Bolgari. Mora se reči, da zanimanje za Bolgarijo raste in da vse čuti nujno potrebo na vseh poljih priti v najožje medsebojne stike. Zeli se zlasti znanstvenih in kulturnih delavcev, ki bi mogli veliko storiti za veliko jugoslovansko stvar.

Osebnosti

Belgrad, 21. sept. m. Z današnjim popoldanskim vlakom je odpotoval v Rim na enomesečni dopust papeški nuncij Hermenegild Pellegrinetti.

Belgrad, 21. septembra. (a) Premišljen je za višjega svetnika v 4. skupini 1. stopnje k ravnateljstvu za gozdove v Ljubljani ing. Zirnfeld, višji gozdarski svetnik v isti skupini in upravitelj v 4. skupini 1. stopnje.

Belgrad, 21. septembra. m. Napredoval je v 7. pol. skupino veterinarski pristav kočevskega okraja Jože Droč. Premišljeni so: k dravskemu finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani za računskega inspektorja 6. pol. skup. Franc Fermentin, računski inšpektor iste pol. skup. pri moravskem finančnem ravnateljstvu v Nišu. K glavni carinarnici v Maribor za finančnega svetnika 6. pol. skupine in vršilca dolžnosti upravnika Žirko Mihajlovič, svetnik finančnega ministrstva iste položajne skupine, k finančnemu ravnateljstvu dravske banovine oddelek za carine Periša Perišič, finančni pristav 7. pol. skupine. Napredovala sta: za knjigovodje v 8. pol. skupini pri dravskem finančnem ravnateljstvu v Ljubljani Stanko Pele in Anton Plestenjak.

Belgrad, 21. septembra. m. Z odlokom gradbenega ministra je odobrena javna praksa na vsem področju kraljevine Jugoslavije specialno iz arhitektonske stroke ing. Ladislavu Khamu iz Ljubljane.

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. sept. m. Tukajšnje »Kolo srbskih sester« je danes proslavilo tradicionalno letno slavo, katere se je udeležila tudi kraljica Marija. Slave sta se med drugimi udeležila tukajšnji poljski poslanik Schwarzburg-Günther in češkoslovaški poslanik dr. Wellner.

Belgrad, 21. septembra. (a) Glavna zveza vinogradnikov in sadjarjev priredi v trgovskem delu higijske razstave za tehniško fakulteto s podporo raznih kmetijskih ustanov od 7. do 15. oktobra t. l. veliko razstavo vina in sadja, ki bo združena s propagandnim tednom za sadje. V ta namen bo vladna zveza aranžirala umetniško prirejeno skupino voz.

Belgrad, 21. sept. m. Snoči se je vrnil na svoje službeno mesto v Pariz naš francoski poslanik Spalajković, ki se je mudil v Belgradu nekaj dni po uradnih poslih. V Belgradu pa se tudi mudil naš tiranski poslanik Jovan Djonović in atenski poslanik Boško Hristić.

Sremska Kamenica, 21. sept. m. Tu je bil danes slovesno odkrit spomenik velikemu srbskemu pesniku in kulturnemu delavcu Jovanu Jovanoviću Zmaju.

20 letnica bitke na Bregalnici

Štip, 21. sept. m. Mesto Štip in vsa okolica je danes slovesno proslavila 20 letnico znamenite bitke na Bregalnici in 10 letnico ustanovitve združenja proti bolgarskim komitom. Vse mesto je bilo že snoči okrašen s državnimi zastavami, ko je množica naroda pričakovala kraljevega zastopnika v osebi njegovega pomočnika, generala Veljkoviča, in zastopnika vlade, notr. ministra Lazića. Davi je bila darovana v pravoslavni stolni cerkvi služba božja za padle borce. Na zbrano množico je imel nato krajši nagovor pravoslavni škof Benjamin, ki je v svojem govoru poveljeval žrtve, ki so padle za svobodo domovine v bregalniški bitki, kjer je bila srbska vojska l. 1913 zahrbtno napadena od Bolgarov. Za njim so še govorili predsednik štiške občine Pecović, general Milan Nikolić,

ki je v svojem daljšem govoru strokovnjaško obratno osemindeset letno bitko na Bregalnici in velike napore tedanje srbske vojske ter še večji njen uspeh, in drugi. Notranji minister Lazić je enako poudarjal pomen teh borb, ki so prinesle svobodo Južni Srbiji. Minister Lazić je tudi poudarjal, da svoboda, ki je bila izvojevana s tolikimi žrtvami, prebivalstvo Južne Srbije ni moglo nemoteno uživati vse dotlej, dokler se ni združilo v organizacijo proti bolgarskim komitom, ki so neprestano vpadali na naše ozemlje ter tu izvrševali razna teroristična dela. V ta namen je bilo med narodno razdeljenih okoli 25.000 pušk za oborožitev narodne milice. Popoldne je bila velika veselica, na kateri je igrala godba kraljeve garde.

Spomin na septemberske dogodke

(»Jutrovemu« uvodničarju v informacijo)

Glavno politično orožje lista, ki iz Knaf-ljeve ulice dnevno razširja med naš narod svobodni miselnost, je izrabljanje najsveteljših čustev v strankarske in klikarske vrhe. Tako je njegov dolgočasni uvodničar uporabil spomin na dogodke 20. septembra 1908 za to, da očrni »klerikalce«, češ, da so bili le-ti samo prisiljeni, da so se pridružili enotni narodni fronti, ki se je bila takrat ustanovila, da so pa takoj izskočili iz nje, kakor hitro je dosegel klerikalizem pri nas svoj višek, in s tem zagrešili »narodno veleizdajo«. — Na ta način misli odbor za proslavo dvajsetega septembra, da se bo opravičil, ker je popolnoma ignoriral katoliške javne in kulturne delavce, ki so v tistem času bili člani Narodnega odbora in so dokumentirali narodno edinstvo. »Jutro« seveda zabeleži svojo vodno črto še s trditvijo, da so »klerikalci« bili v svojih ideoloških začetkih »zoper slovensko univerzo v Ljubljani in da so »slovenskemu ljudstvu v Mahničevem duhu sistematično jemali narodno zavest«. — Tako more pisati samo list, ki vedoma špekulira z nevednostjo svoje publike, katere se hrani z antiklerikalnimi založaji, kdor pa tisto, se nedavno zgodovino pozna, ve, da takrat ob septemberskih dogodkih ni narodnonapredna stranka »klerikalcev« nujala roke v spravo, kakor trdi »Jutro« člankar, ampak da se je ta sprava naredila takoj čisto spontano med obema taborama po naravnem globokem vtisu teh dogodkov. Če »Jutro« že piše o tem delikatnem vprašanju bodisi iz ignorance svojega uvodničarja, bodisi iz zagrizenosti, ki smatra laž za dovoljeno sredstvo politične borbe, mu povemo to, da narodnonapredna stranka kot taka ves čas, ko so se odigrali septemberski dogodki, v prevladujočem vprašanju narodne slege, ki se je naredila brez in preko vodilnih politikov, ni odprla ust in je stala oficiojno popolnoma pri strani, ker ji je edinstvena narodna fronta med liberalnimi in katoliškimi javnimi in kulturnimi delavci, ki so se sili, ne da bi koga vprašali, sploh ni bila všeč in se samo zato ni izrekla proti, ker bi bil proti njej ves narod. Narodni odbor iz pristave obeh strank se je res razšel, ni pa obstajal tako dolgo, kakor bi mogel sklepati čitatelj iz »Jutrova« uvodnika, ki hoče vzbuditi mnenje, da so katoliški krogi

ostali v septemberski enotni narodni fronti le toliko časa, dokler se niso tako politično okrepili v deželi, da so enotno narodno fronto lahko brez škode zapustili. Da je to prazen larifari, se razvidi iz tega, da se je narodni odbor že po par tednih razšel, njegovo pravo funkcioniranje v javnosti pa sploh ni trajalo več ko par dni. Slovenska ljudska stranka se v teh par tednih ni prav nič spremenila in je bila po razhodu Narodnega odbora prav tako močna, kakor je bila tik pred njim — kaj pa naj se spremeni v enem pičem mesecu? Pokojni dr. Sušteršič je postal glavni kranjske dežele veliko pozneje in SLS je dosegla svoj višek, ko se ljudje niso niti več spominjali, da je obstajal l. 1908 kak skupni narodni odbor. Pravi vzrok, da je tisti odbor umrl neslavne smrti, je bilo nerazpoloženje vodilnih političnih krogov napram odboru in enotni narodni fronti, največji del krivde pa je bil na strani vodilnih krogov narodnonapredne stranke, ki je zelo nerada gledala, da si zaradi enotne narodne fronte ni mogla lastiti vseh narodnih zaslug edinole za sebe, kakor je bil to njen politični aksiom takrat in kakor je še danes. Koliko je imela pri tem svojo spretno roko vmes takratna c. kr. avstrijska vlada in njena kranjska vrhovna birokracija, se odteguje očem zgodovine in danes ni več važno. — Glede slovenske univerze, ki je bila že od samega početka na programu slovenske katoliške stranke, ne bomo polemizirali s krogi, ki jim je ta univerza trn v peti, ker ni v skladu s likvidacijo slovenskega jezika in kulture, katero je vnovič proglasil »Jutro« dvojček, »Slovenski narod« v številki od 20. septembra tega leta kot vrhovni cilj in ideal narodnih naprednjakov. Samo to bi bilo treba povedati člančarju »Jutra«, da tisti, ki so svojčas podpirali idejo katoliške univerze v Solnogradu, absolutno niso izključevali slovenske univerze v Ljubljani, saj so bili od pokojnega dr. Mahniča, enega največjih Jugoslovancev vseh časov, do najskromnejšega pristaša SLS veliko boljši in resničnejši Slovenci in Jugoslavo, nego so oni, ki obe ideji v glavnem je izrabljali v strankarske interese svoje klike. To je zgodovinsko dejstvo, za katero nam »Jutro« in njegova forta nujno dokazuje vsak dan.

K občinskim volitvam

(Vprašanja in odgovori)

Združene občine in zastopstvo v občinskem odboru. C. S. I. — Vaša občina se je spojila z drugo občino. Z drugo občino nečete imeti ničesar skupnega in tudi nečete v novi občinski odbor. Vprašate, kaj storiti, da se ne pregrešite proti zakonu in proti Vašim interesom.

Po zakonu morate imeti v prvih dveh tretjinah odborniških mest najmanj enega kandidata in namestnika. Vaše interese pa boste najbolj varovali, če dobite v novi skupni občini čim močnejše zastopstvo. Naj na primeru navedemo: Dosedanja občina Iška vas se po zakonu združi z občino Ig. Če bi se Iška vas odločila, da noče ničesar imeti skupnega z Igom, bi ravnala zelo neprevidno. Občina Ig bi kljub temu ostala, Iška vas bi pa bila brez zastopstva. Zato bo Iška vas raje gledala, da dobi v novi občini Ig čim močnejše zastopstvo, da bo svoje posebne koristi čim bolj varovala, zlasti, da bo pri bodoči ureditvi občine sodelovala.

Volivna pravica, aktivna in pasivna. F. Č. T. Vreklamirajte se v volivni imenik in volite. Kandidirati ne morete.

Obrtniki in kandidatura. S. K. J. — Obrtniki bi radi kandidirali, kasneje pa hočejo dobiti delo pri občini.

Sedaj nimajo pri občini dela in ne dobavljajo občini, zato smejo kandidirati. Če pridejo v občinski odbor, se bo stvar morala rešiti v smislu zakona po takratnih okoliščinah.

Iz dal se je,

»Slovenski narod« namreč, ki v svoji številki od 20. septembra najprej z brezprimerno hinavščino graja metodo, da se na naših šolah mesto slovenskih učnih knjig uvajajo srbohrvatske (»Zlasti za zgodovino Jugoslovancev, ki je za nas in našo mladino največjega pomena in najvažnejši predmet, bi se morala izdati pri nas takoj slovenska knjiga, ker se edino tem potom v ožjem materinem jeziku najlažje vzbudi in podžve v mladini ljubezen in zvestoba do kralja, naroda in domovine.«) — nato pa zaključuje to svojo sijajno obrambo slovenske knjige ožje materinega jezika takole: »Zelo dobrodošli pa so nam srbohrvatski profesorji, z veseljem jih sprejemamo, da se pobliže kot bratje in sestre spoznamo, ter na podlagi ustne govorice in predavanj olajšamo naši mladini pot do cilja. To bo edina prava in trdna podlaga za državno in narodno edinstvo, pot, ki bo naravnim, ne pa prisilnim putem s pomočjo učnih knjig, v dobi par desetletij popolnoma izenačila jezik našega troimenega, v bistvu enega naroda. Ako hočemo sebi, narodu in državi dobro, preč s takimi vsiljivimi metodami« (kakor je nadomeščanje slovenskih učnih knjig s srbohrvatskimi).

Slovenščina kot naš »ožji« materni jezik se gospodom okoli »Narodne tiskarne« za tako obrambo lepo zahvaljuje. Slovenci odklanjamo likvidiranje našega jezika po ovinkih prav tako odločno kakor direktne posege vanj. Mi smo iz lastne volje postali državljani Jugoslavije zato, da se lahko v svoji lastni državi kot narod svobodno kulturno razvijamo dalje tako, kakor se pod tujo vladno nogo mogli. Zato je vsak poizkus, da se naš jezik likvidira bodisi z vsiljenimi učnimi metodami, bodisi po ovinkih, kakor jih svetuje »Slovenski

Podpis kandidata in namestnika na »Izjavi«. R. M. Št. P. — Na izjavi kandidata ali namestnika, da sprejme kandidacijo, zadostuje lastnoroden podpis, vse drugo sme izpolniti druga oseba.

Reklamacije je vložiti takoj; zadnji dan je 27. september. V slučaju, da bo treba reklamacijo ponoviti, je potrebno, da reklamacije takoj vložite. Reklamira se lahko pri županstvu ustmeno na zapisnik ali pismeno, ali pa pri sodišču, toda le pismeno. Reklamaciji je priložiti dokaze, polnoveljavne listine (rojstni, domovinski list, delavska knjižica itd.). Brez kolkov. Zahtevajte potrdilo o vloženi reklamaciji.

Reklamacija pri županstvu. Županstvo mora reklamacijo rešiti v 5 dneh. Zahtevajte rešitev! Če županstvo ničesar ne odgovori, takoj pritožite na sodišče! Sodišče bo zahtevalo akt in rešilo zadevo. Župan mora sodišču poslati spis v 24 urah.

Če županstvo izda rešitev in reklamacijo zavrne, gre pritožba takoj na sodišče (najkasneje v 3 dneh). Pritožbo se lahko tisti, ki je reklamiral in tisti, ki se ga reklamacija tiče. Pritožbo je vložiti potem županstvu, ustno ali pismeno. Županstvo mora dati potrdilo o vloženi pritožbi. Pritožbo mora županstvo predložiti sodišču.

Sodišče končno veljavno reši in potem ni nobene pritožbe več.

Da se vse to izvede pravočasno, naj se z reklamacijami ne odlašajo.

narod, poseg v naše življenjske narodne kulturne pravice, ki so nam bile po zedinjenju v skupno in lastno jugoslovansko državo trdno zajamčene in so prišle do izraza tudi v ustavi, ki naš jezik smatra za popolnoma enakopraven srbohrvatskemu. Ovin-karske metode so prav tako nedopustne in proti duhu jugoslovanske ustave kakor direktno proti našemu jeziku naperjeni poizkusi — moralno so pa še bolj nevedne. Tudi mi pozdravljamo srbske in hrvatske profesorje, ki so k nam prestavljeni, menimo pa, da jugoslovanska vzajemnost zahteva, da se dobro in z ljubeznijo naučijo našega jezika, kakor se mi srbohrvatskega, kar bodo gotovo tudi storili, ker so bržčas njihovi nazori o jugoslovans-tvu različni od »Narodovih«, ki smatra sloven-ščino samo kot svoj »ožji« materni jezik!

Darilo poljskih gostov

Ljubljana, 21. septembra. (a) Podpredsednik poljskega senata g. Bogutski je izročil podpredsedniku našega senata g. dr. Novaku 4000 Din za revne ljubljanske otroke v roke g. župana.

Izletniški vlaki

V nedeljo, dne 24. septembra bo vozil izletniški vlak Ljubljana—Karlovce in obratno po že objavljenem voznom redu. Zainteresirano občinstvo se opozarja, da je obstoj tega izletniškega vlaka odvisen od zadostne frekvence, vsled česar priporočamo, da se izletniki poslužujejo tega vlaka. V slučaju nezadostne frekvence, se bo ta izletniški vlak stalno ukinil. Obenem se občinstvo opozarja, da je izletniški vlak na Gorenjsko vozil v nedeljo 17. t. m. zadnjikrat in torej v nedeljo 24. t. m. ne bo vozil več.

Nemiri na Kubi

Havana, 21. sept. (a) Položaj na Kubi se je izdatno poslabšal. Mnogi Američani iz notranjosti dežele so se zatekli na ameriške ladje. Iz Washingtona pa je bil dan štirim krizkam nalog, naj se takoj napotijo v kubanske vode.

Včerajšnji dan je potekel v hudem boju. Kapetan Juan Blas Fernandez je skušal s 100 možmi vzporediti nov prevarat. Vlade čete so ga naposled obkolile. Po drugi strani se mora vlada boriti tudi proti komunistom, ki terorizirajo prebivalstvo. Vo-jaki so preiskali hiše komunistov.

Zaradi tega žalostnega položaja odklanja pred-sednik San Martin, da bi podal ostavko, češ da je njegova vlada simbol svobode in domovine. Sedanji dogodki so podobni nekdanji vojni za osvobodjenje. Zdaj ni mogoče več nazaj!

Kdo je zažgal nemški parlament?

Leipzig, 21. sept. b. Pred kazenskim sodiščem za zaščito države se je pričel davi ob 9 proces proti van der Lühbeju, Torglerju, Dimitrovu, Popovu in Tanevu, ki so obtoženi, da so 27. aprila letos zažgali poslopje parlamenta, ali pa, da so pri tem delu pomagali, oziroma vedeli za požig, s čimer da so dali znak za nasilen prevrat v Nemčiji. Predsednik kazenskega senata je dr. Lerch, njegov namestnik pa upravnik deželnega sodišča Rusch. Obtožnico zastopa državni pravdnik dr. Wermer. Van der Lühbeja zagovarja advokat Seuffert, Torglerja narodni socialist dr. Sack, vse tri Bolgare pa Tercher. K razpravi je bilo pripuščeno 123 časniki- karjev, od katerih je dve tretjini iz inozemstva, večje število profesorjev prava in zastopnikov inozemskih poslaništev.

Drobne vesti

Newyork, 21. septembra b. Država Meksiko je z veliko večino glasov sprejela zakon o ukinitvi prohibicije. Zakon o ukinitvi prohibicije je do sedaj ratificiral 31 držav.

Ženeva, 21. septembra. (a) Svet Društva narodov bo imel jutri dopoldne ob 10.30 svojo prvo sejo.

Pariz, 21. septembra. (a) Iz Lipskega poročajo: Davi ob 9.15 se je začel pred tukajšnjim sodiščem proces zoper osumljenca požiga nemškega državnega zbora.

London, 21. sept. (a) Prihodnji teden bo imela mednarodna zveza za zračni promet svoj polletni sestanek v Londonu. Sestanka se bodo udeležili zastopniki 30 držav.

Zagrebaška vremenska napoved. Še vedno ne-stalno, po večini oblačno vreme, vendar pa se na-giba k zjasnitvi. Padlo bo še nekaj dežja, toplo.

Strašna povodenj v Cerknici

Nenadno narasli Cerkniški potok je povzročil grozno opustošenje — Voda vdrla v hiše, shrambe in hleve ter odnesla vse, kar je dosegla — Ljudje so se komaj rešili — Nepregledna škoda

Cerknica, 21. sept.

V noči med sredo in četrtkom je zadela Cerknico velika neizgledna voda, ki je zalila vse spodnje del Cerknice, kolikor je leži ob potoku.

Prejšnji dan je bilo vreme zelo lepo. Skozi redke oblake je močno pripekalo sonce. Ljudje so bili tako v Cerknici kot v okoliških vaseh na polju — po večini pri krompirju. Popoldne je pa postajalo nebo temnejše in temnejše. Ljudje so se ozirali proti Javorniku, ki so ga vedno bolj zakrivali temni oblaki. Vendar nihče ni pričakoval take nesreče, kot je bila ponoči.

Malo pred polnočjo so padle prve kaplje. Četrte ure kasneje se je vili močan dež. Kmalu nato prvi bliski, grom, ki ni ponehal do zgodnjih jutranjih ur.

Okrog trideset na 4 jutraj so čutili ljudje precej močan potresni sunki.

Nihče ni pričakoval takega razdejavanja, kot se je nudilo ljudem, potem ko je glavni naliiv ponehal. Od pol 5 do 5 je začel narasati cerkniški potok, ki izvira blizu vasi Podslavnice, in v katerega se steka vsa voda okoliških hribov. Domneva se, da se je kje okrog Sv. Vida utrgal oblak, ker drugače si ni mogoče razlagati, kje bi se vzelo toliko vode, ki zdaj stoji daleč okrog običajne struge potoka. Tudi v ložici dolini je moralo biti silno neurje, ker je Cerkniško jezero preplavljeno, zlasti polovica proti vasi Gorenje jezero. Požarnik Vel. Karlovica, kjer so se še večer vršila osutevalna dela, je zalit.

Ob pol 5 je zbudilo ljudi, ki stanujejo v bližini potoka, silno šumenje vode, ki je narasla za približno dva metra nad normalo. V hipu je začela vdirati v stanovanja, shrambe, hleve, skednje in gorzila, da bo odnesla s seboj ljudi, živino in priredelke. Takoj so ljudje začeli reševati v prvi vrsti živino iz ogroženih hlevov. Pri Rakovcu pri mostu so napeli vrz čisto, da ni razdivjana voda odnesla reševalcev. Pri Kosu (vulgo Farbar) je

voda drla celo skozi okno. Stanovanci se niso mogli rešiti na varno. Celo družina s številnimi otroci se je morala zateči na peč, ki je edina še bila nad vodo. Sosedje so pripeljali na splavo, ki so ga v naglici zbili, lestvo, ki so jo položili skozi okno na peč, da so se po njej rešili prebivalci. Pri isti hiši je odneslo svinjak. Od živine, ki je bila v hlevu, so rešili le vola, dočim stoji ena krava še zdaj — ob času, ko vam to poročamo — v vodi.

Voda je zalila cesto med Žumrom in Zgoncem, most, ki leži v sredi med tema hišama, bi voda skoraj dosegla. Pri Hrenovi žagi, kjer je potok širok manj kot 10 m, stoji voda okrog 100 m na široko. Podrlo je pri tej žagi brv in en steber. Največjo škodo so trpeli ravno mlinarji in žagarji, ki jim je zalilo stanovanja, odneslo les (n. pr. pri Logarju do 30 hlodov, pri Šerku okrog 25) pa tudi drugi ljudje, ki jim je poleg vrtove voda uničila mnogo pridelkov, polomila plotove, odnesla drva.

Okrog mostu, kjer je voda drvela od vseh strani, so se nudili strašni prizori. Po razburkani vodi so plaval blodi vseh mogočih velikosti, goli, ostanki podrtih plotov in hlevov, krompir, slama, seno, priplavale so cele skladišnice drv, čolni, ki so se zaletavali v vogale hiš (zlasti okrog Rožančeve hiše), med vso to navlako pa si videl tudi kake 4 prašiče, ki jih je voda odnesla. Ljudje so jokali, ko so videli divjanje vode, kot ga v Cerknici ne pomnijo že nad 40 let.

Na Žumrovem vrtu je imelo nekaj vojakov, ki so na manevrih v cerkniški okolici, svoj tabor. Nekaj jih je spalo pod kozolecem, drugi pa na avlihi. Voda je podrli šotor, vojaki so pa morali v spodnjih oblekah loviti po drveči vodi svoje stvari med naliivom. Bili so popolnoma odrezani od suhe zemlje. Konji — okrog 20 —, ki so bili v hlevu pri Žumru, so stali v vodi.

Okrog 9 dopoldne je začela voda upadati, vendar so ceste ob potoku še zalite, ljudje mečejo umazano vodo iz svojih hiš in gledajo žalostno na grozno razdejanie, ki ga je povzročila voda.

Cesta okrog Žumra je vsa razdrta, pri vrtu g. Župana stoji kup hlodov in drv.

Iz Loza in od Podslavnice nimamo še nikakih poročil, vendar, kot se da sklepati, je moralo biti tudi tam zelo hudo. — Ljudje s strahom gledajo v bodočnost.

Jesenski naliivi

Ljubljana, 21. septembra.

Danes je sv. Matevž, ki je po starih vremen-skih rekah nekaj oznanjevalec jesenskega deževja. Pray v padavinskih coni od Bohinja do Ljubljane in Kočevja je jesen, zlasti oktober ona doba, ko pade izmed vseh drugih krajev Slovenije največ dežja v letu. Oktobrski maksimum je prav značilen za to cono, dočim izkazujejo kraji na Štajerskem in zapadna ozemlja prav znatno manjše padavine. Ponoči okoli 22.30 je začelo dežiti. Sprva po malem, toda po polnoči so se zaporedoma vrstili siloviti naliivi med grmenjem in pišem. Davi do 7 je že padlo 40.6 mm dežja. Naliivi so obsegali ozemlje od Gorenjske proti Dolenjski tja do Zagreba. Oblaki so pridrevli od zapadne strani. Okoli 7.15 so za deset minut naliivi prenehali. Ta trenutek je porabil zagrebski aeroplan, da se je apustil v zrak in odplul proti Zagrebu. Nad golovškimi hribi je plul prav mirno in se čez nekaj časa izgubil v gostih oblakih. Dopoldne je v presledkih močno lilo. Popoldne okoli 12.30 je prenehalo in se je začelo polagoma jasneti. Vreme je zelo nestanovitno. Naliivi so povzročili, da je Ljubljanska močno narasla, prav tako vsi njeni pritoki. Veliko vode se je zbralo nad začasnim jezerom pri trimostovju. Tudi vsa betonirana Ljubljaničina struga je pod vodo in voda sega celo nad slovnatimi jezovi. Na Štajerskem je bilo danes razmeroma prav malo dežja. Maribor je davi zabeležil, da je padlo do 7 le 6 mm dežja. Tudi po drugih krajih na Dolenjskem ni bilo večjih naliivov.

† Ivan Markelj

»Blagor mrtvim, kateri v Gospodu umrjejo, te besede veljajo možu, ki je v četrtki v Podbrezjah na Gorenjskem zatnil svoje trudne oči. G. Ivan Markelj, posestnik in mlinar, vzoren krščanski oče je mrtve. Kdo ga je poznal in ga ni spoštoval ter visoko cenil. Danes leži na mrtvaškem odru. Ob njem žaluje soproga, štiri sinovi in pet hčera. Pot njegovega življenja je bila polna dela in truda, posebno še ob času svetovne vojne, ko je župa-

noval obširni nakelski občin. Vedno ga je bolela stiska bližnjega in zato je rad pomagal, kjer je le mogel. Tako je lahko izjavil ob koncu svojega življenja: Za delo, ki sem ga vršil kot župan v svetovni vojni, bom lahko dal odgovor, zakaj raje sem trpel svojo škodo, kakor pa, da bi se okoristil na škodo svojega bližnjega. Moči je zajemal pri Bogu. V nedeljah se ni zadovoljil s samo eno sv. mašo. Kadar koli je imel priliko je šel k drugi. Ko so mu otroci doraščali, jih je pogostoma vodil k družni cerkvi na Tabor, kjer so skupno od kapelice do kapelice, ki so zgrajene pod milim nebom, molili sv. križev pot. Vzgajal je v lastnim vzgledom, kazeno je bila pri njem redka. Marija Pomagaj na Brezjah je večkrat videla klečati pred svojim oltarjem. Zadnja leta, ko je vsled starosti odložil naporna dela, je vsak dan pohitel v cerkev k sv. maši. Zato je bila pa tudi njegova smrt tako lahka in mirna. Pokojni je bil dolgoleten naročnik »Slovenca« in »Domoljuba«.

Tega vzornega in krepostnega moža, bodo v soboto ob 10. uri položili k večnemu počitku. Bodi mu lahka zemlja domača, duša njegova pa v Bogu naj spi!

Pevski dom v Sneberjah

V Sneberjah, tam za Savo, vse mrgoli; pripravljajo lepo slavnost: dne 24. septembra bodo blagoslovili svoj novi pevski dom. To bo za to malo, neznanatno naselbino dan prav posebnega pomena. Tam v šmartnem imajo že ves čas dober zborček, ki vodi vse prosvetno delo v čedni vasi. In ta mali zborček, ti pridni tihi delavci so si poskrbeli že pred leti dosti velik pevski dom. In združilo je to Snebertane, združili so se s sosedji iz Zadolobrova in ustanovili po prizadevanju neumornega predsednika Vodnika svoj pevski zbor, ki je zlasti veličasti službo božjo v bližnji cerkvi v Zadolobrovi.

Kdo bi popisal vse težave mladega zbora; je vzeti prostor za vaje, kje dobiti harmonij, kako se vežbati brez pevovodje...? Gostoljubnost šlana Avšič je odprla sobo vavaj, požrtvovalni člani so se lotili nabiranja prispevkov in so kmalu nabrali toliko, da so si mogli z darovi in dohodki prireditve omisliti harmonij. Za prvo silo jim je priskočil na pomoč pa še pevovodja Zganjar od D. M. v Polju, ki je po dvakrat tedensko hodil jih vežbat in učiti.

Tako je stvar rasla in se dvigala. Ampak da ne bi imeli svojega Prosvetnega doma, če ga ima »Škrjanček« v šmartnem! In so se sešli ter sklenili, da se lotijo zidanja. Zopet je pomagal dobri Avšič, ki je odstopil potrebni prostor. Skrbno zasnovane zbirke in posojilo so pripomogle, da so mogli nabaviti si potrebne materiale. Vse kompanje in zidarska dela pa so prevzeli člani, ki so pozno v noč dan za dnem, teden za tednom od električni luči delali tako pridno, da se je v surovo dovršenem domu vršil lanskot leto že Miklavžev večer.

Polagoma so izdelali in dovršili še ostalo delo tako, da stoji ponosen dom ob glavni cesti in bahavo čaka, da ga v nedeljo, 24. septembra slovesno blagoslove in otvorijo.

Tega dne se upravičeno iz srca vesele vaščani obeh vasic, kajti novi Pevski dom je očiten glasnik njihove ljubezni do petja in njihove izredne požrtvovalnosti.

Slovesnost bo združena s sveto mašo pri družnici v Zadolobrovi, pri kateri bodo bili združeni zbori vzhodnega ljubljanskega okrožja. Popoldne se bo vršil pa v proslavo tega lepega slavlja v Sneberjih koncert istih zborov, ki bodo nastopili posamič in skupno. Za prireditve se je daleč na okrog zbudilo živahno zanimanje.

Obilo božjega blagoslova pri nadaljnjem delu!

Smrt v hladni Krki

Vavta vas, 20. septembra.

Včeraj kmalu popoldne so zapazili ljudje pod strmo skalo v bližini vavtvskega mostu v Krki moško truplo. Potegnili so ga ven in spoznali v njem 20 letnega Silvestra Resnika iz Dol. Straže. Kakor pripovedujejo, je fant v nedeljo 17. septembra popoldne popaval s tovariši po gostilnah. Zvečer se je vračal s tovarišem Š. vinjen domov. Ker ni mogel hoditi, ga je tovariš zapeljal na vrt posestnika T. tik ob Krki. Tam je pri vrtni mizici nad vodo zaspal. Ponoči se je v spanju hotel premakniti, pa je zdrknil po skali kakih pet metrov globoko v Krko. V temni noči in zbežanosti se reže ni vedel kam obrniti in ker ga je skoraj gotovo prijel tudi krč, je žalostno končal. Doma so ga sicer pogrešali, a so mislili, da je odšel v Karlovac obiskat brata-vojaka, ker je prej večkrat izrazil ta namen. Težki časi so in gospodarska stiska velika, posledice pijače pa čisto strašne, zato mladina: strezni se!

Poizvedovanja

Dve lovski psiči, ena bela, druga rjava, sta izginiti 18. septembra v dobrunjskih ali sosednjih hribov. Kdor kaj ve o živih ali ubitih, naj sporoči proti nagradi dr. Fr. Lokarju, odvetniku v Ljubljani.

In je izborna kapljica, kakor se bodo lahko pričali. Te lepe prilike, da se odpre Šentrupeška dolina tujskemu prometu, nikakor ni zamuditi. — Našo dolino je imenoval že Valvazor »paradiž Dolenjske«.

Živ spomin na Slomška

V nedeljo, 24. septembra se spet obnavlja Slomškov smrtni dan. Nikjer ni menda več mogoče najti tako verne žive priče, ki bi nam vedela toliko, ali vsaj mogla s tako živim spominom pravit o Slomšku, kakor stari Grega Hrepevnik, rojen 10. marca 1842 pri Sveti Trojici nad Rogasiko Slatino. Danes je torej star 91 let in mu še živi žena Terezija, s katero še nista praznovala zlate poroke, čeprav štejeta oba skupaj 180 let, zakaj Grega se je iz sinovske obzirnosti do svojega očeta poročil šele, ko je bil 45 let star. Gregor Hrepevnik še vedno dobro sliši, dobro vidi, celo šivanko more udeti brez očal. Lasje na glavi so mu še tako gosti in krepko ukoreninjeni, da bi ga, kakor je rekel, »lahko obesili za lase, pa bi se mu noben

gosti na Slatini. Nisem jih pa nikoli slišal, da bi govorili nemško.« Kakor ptico lahne peroti so nesli Hrepevnika prijetni spomini sem in tja in vselej in povsod je bil škof Slomšek častiljivo središče, okrog katerega je Grega s počasnimi in premišljenimi besedami ovijal davne dogodke in doživljanje.

Grega je zmerno izpil požirek vina in vneto povzel besedo: »Kadar so prišli škof Slomšek po duhovnih opravkih v dekanijo, so navadno prenočili na Slatini in drugi dan so se odpeljali v Rogatec ali kamor jim je kazalo delo. Ko sem bil jaz tistega leta o sv. Jederti iz Poljčan pripeljal na Slatino, so mi na mestu odšli šest srebrnih dvajsetic. Saj sem jih pa tudi tako naglo vozil, da sva prehitela vse voznike in vozove na cesti. Največkrat pa je Slomška vozil Detiček ali Zetiček, ne vem več dobro, to je »Pri Jernejcu« v Poljčanah. Kakšen sin starega Jernejca menda še živi, pa mora biti za kakih 8 let mlajši od mene. Ali konji župnika Kalina pri Sv. Križu so posekali vse druge. Takrat sem kočiral dva velika, iskra konja, na katera so bili gospod župnik posebno ponosni. Slomšek so župnika Kalina zelo cenili, menda tudi za to, ker so bili iz Kranjskega.« Škof Slomšek je res rad imel duhovnike iz Kranjskega. Gregor

Austrijski inženjerji v Sloveniji

Ljubljana, 21. sept.

Včeraj smo poročali o obisku avstrijskih strokovnjakov v Ljubljani. So to: sekcijski šef inž. Rudolf Holenia, ministerialni svetnik dr. inž. Cicerle, deželni direktor inž. Georga Eichkitz, dvorni svetnik inž. Waldemar Copony, vladni gradbeni svetnik inž. Hugo Rainer in vodja regulacijskih del, deželni komisar inž. Fritz Neumaier.

Že od leta 1926 obstoja sporazum med obema državama glede regulacije Mure od točke, kjer tvori mejo med Jugoslavijo in Avstrijo. Mešana komisija je 18. in 19. t. m. pregledala letos izvršena regulacijska dela od Spilja do Gor. Radgona. Ta dela so veljala 3.200.000 Din in se ta znesek primerno razdeli med obe državi. Lani je avstrijska delegacija, katere predsednik je v Gradcu, povabila našo komisijo na štajersko ter je razkazala velika vodno-tehnična dela v Perneggju. Letos so se člani naše komisije revanžirali in so pod predsedstvom načelnika hidrotehničnega oddelka v gradbenem ministrstvu, inž. Pantiča, povabili Avstrije v Ljubljano, kjer so jim razkazali in tolmačili vsa regulacijska dela v Ljubljani in na Barju. V uradu hidrotehnične sekcije so jim razkazali razne načrte in fotografije, nato pa so jih vodili ob Ljubljani, da so si mogli ogledati razna dela. Nato so jim povabili na izlet na Vrhniko, snoči pa je bil prijateljski seestanek pri Slamiču, kjer so bili Avstriji gostje mestne občine. Danes so v spremstvu naših inženjerjev odšli na Bled, odkoder odpotujejo čez Jesenice v domovino.

Jubilej Laškarjevega očeta

Borovnica, 20. septembra.

Te dni je obhajal Matevž Drašler iz Lašč svoj osemdesetletni jubilej. Mož je kljub osim križem še tedna korenina. Duševno čil, dobrega spomina, šaljiv, zlasti v družbi dobre volje, tenkega posluha; še vedno pevec, ki rad kako domačo zapoje.

Naš Matevž se je leta 1878 udeležil tudi okupacije v Bosni in Hercegovini ter je prejel dve odlikovanji. Pred leti je po nesreči izgubil levo oko, radi česar mu je tudi desno nekoliko oslabevalo, a kljub temu prime na gruntu še za vsako delo. Tudi je bil svoj čas vnet lovec — in marsikatero srnico je podrl.

Njegova življenjska družica Jerica je štiri leta mlajša od njega, a čita še brez očal iz molitvene knjige. Podarila mu je dva sina, kojih eden je kmalu umrl, Joško pa je sedanjí mladi gospodar v Laščah. Očetu žive še trije bratje, dva v Ameriki, eden pa je upokojen sprevednik v Lescah pri Bledu. Tudi ena sestra še živi kot prevzičkarica pod Goro pri Bistri.

Za časa vojne, ko je bil sin Joško vojak na ruski fronti in potem štiri leta ujetnik, sta se morala oče in mati pač mnogo truditi doma na posestvu. Bolelo je očeta zlasti, ko so mu med vojno rekvirirali veliko poljskih pridelkov in celih deset glav najlepše goveje živine.

Laškarjeva družina je zgledno krščanska. »Domoljub« in drugi katoliški listi romajo že desetletja v ta tihi dom, kjer žive njegovi stanovci v najlepšem družinskem miru in slogi. Ne smemo prezehtati, da je Laškarjeva hiša gotovo ena izmed tistih gostoljubnih hiš, odkoder ne pride nihče praznih rok. O tem bi vedeli povedati neštevilni, ki jih je privedla pot na ta prijazni hriček pod krov gostoljubne Laškarjeve hiše.

Ob osemdesetletnici očeta želimo ugledni Laškarjevi rodbini obilo božjega blagoslova, očeta-jubilanta pa naj Bog ohrani zdravega in zadovoljnega do skrajnih mej človeškega življenja!

Pred velikim izletom Ljubljancanov

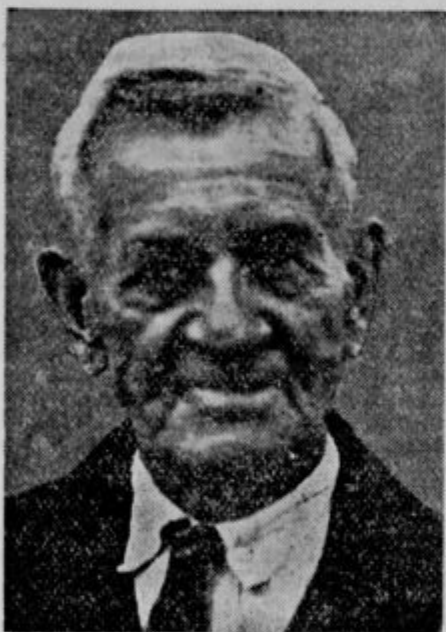
Št. Rupert, 21. sept.

Te dni sta se mudila pri nas tajnik »Krke«, g. Podbevšek in foto-trgovec g. Lojze Šmuc, oba iz Ljubljane. Prišla sta, da uredita vse potrebno za veliki izlet »Krke«, ki se bo vršil za banovinski propagandni teden grozdja v nedeljo, dne 8. okt.

Takoj po njunem prihodu je akcikal župan Prah sestane domaćih interesentov v občinski pisarni. Tajnik Podbevšek je obrazložil pomen svojega prihoda in povzal zlasti gostilničarje, da podpro propagando »Krke« za Št. Rupersko dolino. Povedal je, da organizira »Krka« poseben vlak in da bo en del izletnikov izstopil na Mirni, drugi pa v Mokronogu. Tisti, ki bodo izstopili na Mirni, si bodo na potu proti Št. Rupertu ogledali starodavni mirenški grad, grad Rakovnik, slovito božjo pot Veselo goro in grad Škrlevo, nakar bodo odšli v Št. Rupert, kjer bodo kosili. Po kosilu žele oditi v zidanice, kjer naj bi domači postregli izletnikom z grozdiem in v vinom. V zidanicah naj bi se tudi servirala mrzla večerja.

V zast gostilničarjem je treba povedati, da so takoj razumeli velik pomen »Krke« propagandnega izleta v Št. Rupert. Izletnikom bodo nudili bogato kosilo z vinom, za večerjo pa celo pohane piške. Kakor je povedal g. Podbevšek, bodo znašali stroški za izletnika iz Ljubljane za vožnjo iz Ljubljane v Št. Rupert in nazaj, za zajtrk, kosilo in večerjo 55 Din za osebo, samo za vožnjo pa 35 Din. Ista cena bo veljala tudi za izletnike z Vrhnike, Škofje Loke, Kamnika in Laz in seveda za vse one, ki žive v krajih do teh končnih postaj. S potrdilom za vplačani znesek imajo zastoj vožnjo do Ljubljane in nazaj.

Župnik g. Flajnik je poudarjal, da bodo odnesli izletniki iz Št. Ruperske doline najlepše vtise. Kljub temu, da je toča precej škodila grozdju, bodo izletniki dobili nekaj grozdja zastoj, sicer pa po 3 Din kg. Tudi pri vnu so gostilničarji popustili, tako da ga bodo točili po 6 Din iter.

ne izruval.« Vsak mesec jih ostrige, klobuka pa ni nosil ne pozimi ne poleti nikoli. Edino, kar ga precej obtežuje, je desna noga, ki je od kolena do stopal lesena; ponekod se je l. 1900, ko se je zvrnil nanj poln senen voz. Zato pa hodi toliko krepkeje in živeje njegov spomin, ki nastopi za vsakim vprašanjem s prav vernim in vestnim odgovorom. To bodi dokaz!

Škofa Slomška sem videl večkrat in na več krajih: v Poljčanah, v Kostivnici, v Rogasiki Slatini, pri Svetem Križu in v Rogatcu. Iz Poljčan sem prvokrat pripeljal škofa Slomška za »17. dan meseca sušca leta 1892 na god sv. device Jederti, da so milostivi knez in škof Anton Martin Slomšek vtemeljili novo cerkev pri Sv. Križu poleg Slatine, prvi kamen blagoslovili ino v fundament položili, kakor poroča svetokriška cerkvena knjiga. Takrat so tako lepo govorili, da se je ljudem ob Slomškovi božji besedi zatežilo v arhiv in v obeh. Škofov glas je bil srednjeglase, tako se je moglo tu in tam med množico slišati ihtenje. Prav tako lahko je bilo tudi škofovo cerkveno petje. Jaz sem bil takrat svojemu očetu cerkveniku pomočnik pri cerkveniških poslih in sem se za vse duhovnike, zlasti še za škofa, toplo zavzemal. Sledi posebno lep spomin!

Spominjam se, kako so nas pri tisti pridigi (17. marca 1892) prosili: Bodite pametni! Bodite krotki! Bodite ponižni! Pri teh besedah, ki nam jih je pripovedoval Hrepevnik, so se mu zarosile oči, da si je moral s robcem otresti solze. Potem je nadaljeval: »Saj so bili škof tudi sami tako krotki in ponižni, tako dometi, da se je vse z veseljem zbiralo pri njih. Ne Stapišnik, ne Napotnik, niso bili nikoli tako nekam ljubezni z ljudmi kakor škof Slomšek. Toliko našim ljubezni ni nihče prevozil ko jaz, pa za nobenim mi niso ostali tako lepi spomini kakor za Slomškom. Ljudje so rekli o njih, če ta gospod ne bodo v nebesih, potem ne bodo nobeden.« Ljudski glas je bil pač božji glas!

V prijetnem ganotju se bil vnovič zalaskal Hrepevnikove oči. Pripovedoval je, kako je škofu Slomšku stregel pri mizi. »Slomšek so malo jedli in od vsake jedi so le malo vzeli. Počasi so izpili merico vina, ki je stala pred njimi. Radi so poslušali vedro govorjenje, tudi sami so kaj veselega povedali vmes. Posebno radi so se razgovarjali z

Ljubljanske vesti:

Skrbi bežigraskih jamarjev

Ljubljana, 21. septembra. Tam v mestni, do 40.000 kv. metrov obsežni gramoznici, ki leži v kotu Suvoborske ulice in Vodovodne ceste in iz katere je mestna občina pred leti kopala gramoz, kjer se je ustanovila lepa kolonija, ki šteje 67 privatnih barak in 2 mestni baraki in kjer stanuje 262 ljudi, večinoma marljivih in varčnih, ki so si lastno streho zgradili s trdimi žulji, svojimi prihranki in s pomočjo posojila, danega od mestne občine, vlada sedaj velika tuga, kam na zimo pod streho in kam naj se preselijo s svojim barakami, kajti ta svet je določen za bežigrasko osnovno šolo. Mnogi zatrjujejo, da bo mestna občina na svoje stroške s svojimi delavci postavila barake na Cesto dveh cesarjev. To vprašanje postaja prav pereče, kajti na petkovi seji ima občinski svet odločiti, ali se res ta svet porabi za šolo. Mnogo je pristašev, ki ho-

dejo prav na tem kraju šolo, češ, da je v središču bežigranskega okraja, drugi pa zopet zastopajo stališče, da naj se šola zgradi na kakem drugem mestu, ki bi bil prav tako priročen za vse bežigraske šolarje.

Bežigrasko osnovno šolo bodo pač začeli v najkrajšem času graditi. Stala naj bi v gramoznici na kraju, ki leži nasproti državni gramoznici in bi gledala s svojim pročeljem proti severozapadu. Zavezala bi prostor do barak, ki sedaj stoje v jami. Prostor barak pa bi porabili za veliko igrišče in šolo na prostem. Stroški za šolo so proračunani na 6 milijonov Din. Pravijo, da bodo začeli kopati temelj poslopju že to jesen. Uvidevnosti občinske uprave prepuščamo, da postopa »jamarji« ustrežljivo in jih tam pusti vsaj čez zimo, kajti sedanji deževni čas je pač neugoden za postavitev barak.

Še o regulaciji Ljublanice

Ljubljana, 21. sept. Kolavdacija letos betonirane struge bo najbrže šele prihodnjo pomlad. Datum določi gradbeno ministrstvo, ki pošlje svojega delegata. Delegat ministrstva bo vodil komisijonelni ogle, komisija pa bo pregledala betonska dela in preizkusila kakovost betona. Pod franciškanskim trimostjem bodo zgradili še primeren betonski jez, ki bo oviral dotok nesnage na betonirano dno. Jez bo zgrajen tak, da bo mogla voda, ki bo prihajala od vodnjakov, samo čistiti betonsko dno, ne pa dovažati blata. Sedanje jezove iz ilovice bodo odstranili.

Določen je tudi že nadaljni program za prihodnja štiri leta. Leta 1934. bodo betonirali dno Ljublanice od Franciškanskega mostu do Brega, do višine Tavčarjeve hiše, leta 1935. od tam pa do Trnovskega pristanišča in leta 1936. od Trnovskega pristanišča do Spice. Posebej bo urejeno tudi tovarno in posebej sportno pristanišče, leta 1937. pa bodo pričeli z gradnjo velikega modernega jez pri cukrarni. Ta jez bo imel dve zatvornici, ki se bosta avtomatično višali in nižali, kakor bo pač voda rastla, tako se bosta zatvornici nižali. Zatvornici bosta narejeni iz debelih železnih plošč in jih bo regulirala posebna naprava.

Glede subvencioniranja regulacijskih del od strani države v prihodnjem letu je imel danes ljubljanski podžupan prof. Jarc daljšo konferenco z načelnikom hidrotehničnega oddelka in gradbenim ministrom ing. Pantičem, ki se mudi sedaj v Ljubljani.

Na dnu ljubljanskega življenja

Ljubljana, 19. sept. Zeleni Henrik je včeraj vozil kaj pisano družbo. Bil je popolnoma zaseden in je ostro sedelo 8 oseb, ki so jih spravili v sodne zapore. Policijska uprava jih je, 3 moške in 5 žensk, prijavila sodišču zaradi postopajne in nerednega življenja. Trpka je usoda teh nesrečnikov. Nekateri so že stari znanci kriminala. Povratek v lepo, pošteno življenje jim je pač nemogoče. Vsi so zakrknjeni in cinično pripovedujejo svojega življenja tok. V Nemčiji rojeni Fric je nočeval v hlevu. »Delal že dolgo nisem. Izgnan sem iz Ljubljane. Prišel sem v mesto samo zato, da bi šel k zdravniku, ker sem bolan na ledvicah.« Je stalen gost zaporov.

Krepki in mladi Lojze, že 19krat kaznovan: »Od oktobra sem brez dela. Nestalnega bivališča. Pobiram staro železje in ga prodajam.« Njega kratko opisujejo: »Je vlačugar, ki se preživlja zgolj z beranjenjem.« — Gorenjski Lojze, že starejša korienina, znanec kriminala, je povedal: »Kaj čem? Znam, da ne smem v Ljubljano. Iz Kranja sem prignal v mesto mesarju par volov. Ko sem se vračal, me je holt prijel policaj.«

Zivljenje mladih in nesrečnih deklet je žalostno. Prišlo so v mesto, da si pošteno služijo vsakdanji kruh. Zablodele so na stran pota. Stanujejo po barakah in hlevih. Vse cinično priznavajo svoje ne-pošteno življenje. Pravijo, da se udajajo grehu, ker drugače ne morejo živeti. Ivanka in Gabrijela, stari 20 let, sta odšli solčno popoldne na Golovec. Pri studencu nad vojaškim streliščem sta se ustavili. Gabrijela je pripovedovala: »Nad vojaškim streliščem si je prala perilo Ivanka. Prišla je neka ženska in se kregala, da tu ne sme prati perila, ker je voda pitna in porabna za kuhinjo. Ivanka je perilo sušila. Kar je prišel mož s sabljo in naju prijel. Rada bi se poboljšala. Dela ni za me.«

Pred kazenskim sodnikom so skesano stali. Ne-

srečna dekleta so jokala, drugi pa so bili zakrknjeni. Lojze iz Most je sodniku prostodušno povedal: »Gospod sodnik! Ze 14 mesecev nisem bil na sodišču. Pošteno sem se preživljal. Pobiral sem staro železje in ga prodajal. Nisem beračil.« Ker policijska prijava ni navedla konkretnega dejstva o beračenju, je bil Lojze edini oproščen. Njegova tovariša sta dobila po 7 dni zapore. Huiša usoda je doletela ljubljanko Ivano N. in Turčianko Ivančo B. Obe kar 14 dni zapore in nato romata v prisilno delavnico v Begunje, to na nedoločen čas. Tega sta se obe silno ustrašili, kajti zavod ima pravico, da taka delomrzna dekleta obdrži od 1 leta do 5 let. Če se dekle dobro obnaša in je marljivo, jo izpuste poprej, drugače jo pridrže 5 let pod svojim varstvom. Druge nesrečnice so dobile 14 dni zapore. Danes je prišla na vrsto kar cela četa postopajev, ki so bili obsojeni na večtedenski zapor.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprti. Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec del., Rimska cesta 24 in dr. Kmet, Tyrševa cesta 41.

★

Proslave spomina septemberskih žrtev iz leta 1908 so se nadvse pričakovane slovesno dovršile. Akcijski odbor čuti prijetno dolžnost, da se javno kar najiskreneje zahvali p. n. častnemu predsedstvu, vsem visokim prosvetnim in duhovnim predstavnikom, vsem sodelujočim društvom in korporacijam, pevskim društvom, mladini in vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli, da se je spominška slovesnost tako veličastno izvršila. — Akcijski odbor za proslavo spomina septemberskim žrtvam.

Restavracija hotela »Uniona« prenovljena. Restavracijske prostore Grand hotela Uniona so v zadnjem času temeljito in zelo okusno prenovili. Restavracija je dobila tudi novo vodstvo v osebi restavraterja g. Mastnaka in njegove g. soproge, ki jamčita za prvostorno kuhinjo in pristna vina. Otvoritev prenovljenih restavracijskih prostorov bo v soboto zvečer z godbo.

Vincencijeva konferenca v šiški bo imela v nedeljo 24. sept. širši sestanek, občni zbor. Vršil se bo ob 11. dop. v samost. dvorani. Vljudno vabljeni vsi člani, dobrotniki in prijatelji konference.

Na strokovni obrtni nadaljevalni šoli za stavbne obrte v Ljubljani, Graben, bo vpisovanje učencev-javencev dne 24. sept. t. l., t. j. v nedeljo v času od 8—12. Novinci naj prinese s seboj zadnje šolsko izpisevalce. Oni, ki pa so že hodili v šolo, naj prinese »Izkaz« izza šol, leta 1932-33. Ob vpisu je plačati 22 Din. Opozorjamo gg. mojstre, starše in javence, da se v nedeljo vpišejo vsi; zakaj le tako bomo mogli učence porazdeliti po razredih do ponedeljka, t. j. 2. oktobra t. l., ko začnemo že z rednim poučevanjem. Poučevanje se bo vršilo ob ponedeljkih, torkih, četrtnih in petkih v času od 2 do 6 popoldne. Zaradi teledvadbe pa bo imel vsak razred enkrat na teden (morda celo samo na vsakih 14 dni enkrat) poučevanje od 1—6 popoldne. — Upravitelji šole.

Vpisovanje javencev na obrtno nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Šolski odbor za obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani obvešča vse mojstre in javence, da bo vpisovanje na obrtno nadaljevalnih šolah v Ljubljani v nedeljo 24. septembra med 8 in 12 popoldne pri vodstvih posameznih šol in sicer: za mehanično-tehnične obrti na Ledini, Komenskega 19; za stavbne obrti na Grabnu, Cozova 5; za umetne in moške oblačilne obrti na Prulah; za ženske umetne in oblačilne obrti v šoli

pri Sv. Jakobu in za vse druge obrti v splošni obrtni nadaljevalni šoli na Vrtači, kjer naj se letos vpišejo tudi brivci, frizerji in lasničarji, ker je posebna obrtno nadaljevalna šola za brivce, frizerje in lasničarje v šiški ukinjena. Šolski pouk se bo pričel s 1. oktobrom. Podrobna navodila prejmejo javenci pri vpisovanju.

Esperantisti tečaj za začetnike bo otvoril »Klub esperantistov« v Ljubljani v četrtek, dne 28. sept. ob 19. Vršil se bo v klubovem lokalu v Delavski zbornici (1. trakt — nasproti knjižnice). Učnina malenkostna.

Važno za vse starše srednješolcev. S 3. oktobrom bomo otvorili tečaje za posamezne učne predmete. Sprejemamo vse nižješolce po jako ugodni ceni. Informacije in vpis vsak dan od 9 do 10 in od 15 do 16 v pisarni Korepetitorija, Pražakova ulica 8, II. Pripominjamo, da edino tu počutujejo sami profesorji in da naš zavod ni imel in nima z drugimi sličnimi zavodi nikakih zvez.

Huda nesreča delavke. Včeraj popoldne je bil poklican ljubljanski reševalni avto v Vevče v tovarniško ambulanco. 36letni tovarniški delavki Antoniji Moharjevi iz Vevče je namreč stroj pokvaril pri delu obe roki. Na desni roki ji je stroj odtrgal skoraj vse prste, na levi pa tri. Nesrečno delavko so najprej obvezali na ambulanci sami, nato pa jo odpravili v bolnišnico.

Tlakovanje Bleiweisove ceste. Uprava ljubljanske občine razpisuje prvo javno pismo o feralno licitacijo za prevzem tlakovanja Bleiweisove ceste (v sektorju med Gregorčičevo ulico in Aleksandrovo cesto) s trditim asfaltno. Licitacija se bo vršila v skrajšanem 15-dnevnem roku, v sredo 27. t. m. ob 11 v mestnem gradbenem uradu v Ljubljani, soba št. 16, Nabrežje XX. septembra št. 2.

Zasačen tat. V hiši št. 15 v Dermotovi ulici je bil predvčeršnjim popoldne zasačen brezposelni delavec Jakob P. Jakob je prišel z namenom, da bi si kaj priberačil, opazil pa je, da v stanovanju Jožefa Merharjeve trenutno ni nikogar. Jakob je hitro izbral priliko ter si nabral nekaj obleke in drugih predmetov in se nato hotel zmazati iz hiše. Na stopnicah pa ga je srečala Merharjeva sama in ga vprašala, kje je dobil predmete, ki jih je nesel v roki. Jakob je predrzno odgovoril, da mu jih je v prvem nadstropju podarila neka stranka. Razen Merharjeve pa v prvem nadstropju ne stanuje nihče in je Merharjeva takoj vedela, da jo je Jakob okradel. Jakob je sicer pobegnil, toda za njim se je podal stražnik s kolegom, ga dohitel in aretiral. Jakoba je policija že izročila sodišču.

Izsedeni napadalec. V sredo smo poročali, da so v torek ponoči neki napadalec napadli v Zgornji šiški delavca Lenarta Groharja, ki je nezavesten obležal na cesti. Ljudje so ga prinesli najprej na policijsko stražnico, odkoder ga je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Policija je poizvedovala za napadalec ter jih tudi izsledila. Delavec Franc J. je povedal, da so se v ponedeljek zvečer okoli 9 v torek zjutraj v vinjenosti res stegli na Vodnikovi cesti. Največ jih je izkupil ravno Grohar, ker je baje preveč sitnaril. Policija bo vso stvar prepustila sodišču, ki bo obračunalo s krivci.

Aretiran slepar. Na opozorilo nekaj strank je policija aretirala mlajšega človeka, ki si je dovolil več sleparij in pustolovščin. Mladenč se je izdal za vinskega trgovca ter izvalil od nekaterih strank gotove zmeske denarja. Več strank je ogoljufal na ta način, da je pri njih stanoval in jedel, ko pa je bilo treba plačati, se je poslovil kar »po francosko«. Zaenkrat je njegovih sleparij konec.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Petek, 22. sept.: Zaprti. Sobota, 23. septembra: »Pohujšanje v dolini šent-florjanski. Red B.

Opera

Začetek ob 20

Sobota, 23. septembra: »Pikova dama«. Otvoritevna predstava. Izven. Premijera.

C abonna je zopet odprt, priglasi se sprejemajo v gledališki blagajni v dramskem gledališču. Gledališka uprava ga je morala ponovno odpreti vsled tega, ker ji na dosedanjih abonmajih predvsem v parterju in na balkonih primanjkuje razpoložljivih sedežev. Pri tej priliki ponovno opozorjamo na izredno ugodnost, ki jo nudi gled. abonna, cene so nizke in celotna abonmanska odškodnina se plačuje v desetih zaporednih mesečnih obrokih. Priglasi za C abonna se sprejemajo cel teden, prihodnji teden pa ga že uvrstimo v tek predstav. Zato nujno prosimo vse zainteresirane, da se čimprej priglase.

Kulturni obzornik

Nova slovenska knjiga o gledališču

»Gledališki zapiski.« Napisal Ciril Debevec. Tiskovna zadruga v Ljubljani. Slovenske poti, VIII, 1933.

Če človek pomisli, da premoremo Slovenci razmeroma obsežno strokovno in beletristično literaturo, ga mora, ko pregleduje slovensko gledališko literaturo, zaboleti dejstvo, da imamo Slovenci le dve knjigi o gledališču. Prva iz leta 1892 je Trstenjakova »Slovensko gledališče«, druga pa »Ljubljansko gledališče« v letu 1928. Posebno značilno pa je, da je najobsežnejše delo o slovenski dramatik in slovenskem gledališču izšlo v češčini l. 1925. Češki univ. prof. dr. Fr. Wollmann jo je izdal v Bratislavi pod naslovom »Slovenské drama«. Če si po štiridesetih letih narodnega gledališča še nismo ustvarili svoje tradicije, je že iz našega položaja v bivši Avstriji razumljivo, čeprav teže opravičljivo. Če si pa nismo ustvarili niti svoje literature, je verjetno, da narodnega gledališča skoraj zaslužiti nismo. Upajmo, da prehajamo v lepšo dobo kulturnega razvoja našega gledališča in da bo tretjemu slovenskemu delu o gledališču sledilo v kratkem še katero, ki bo dokazalo, da vsaj zadnje desetletje nismo spali na namišljenih kulturnih lovorikah.

Ze v uvodu sto strani obsegajoče knjižice, s približno 380 aforizmi, poudarja pisec, da so njegovi zapiski beležke, ki so nastajale v teku njegovega petletnega delovanja v gledališču. Ze njih nastanek izključuje popolnost, ki je pisec tudi ni iskal. Bravce dobi vtis, da je pisano marsikaj takega, kar se tiče naše slovenske javnosti in vseh drugih, ki so v ožjem stiku z našim slovenskim gledališčem.

Poznavalec našega gledališča in naših gledaliških razmer pa čuti, da so zapiski tudi kritika vseh ran in betenosti, radi katerih trpi naše gledališče v svojem razvoju. Pisec pač prepušča s ugotavljanjem pozitivnih smernic bralcu, da sam prislusne negativnemu odmevu v naših razmerah. In prav je tako: »Zapiski« naj kažejo v ogledalu idealni obraz, na katerem naj bodo poudarjene vse tiste lepe poteze in lastnosti, ki so spache v licu našega gledališča.

Kljub temu, da so »Zapiski« za nas in za naše gledališče, pa jim vendar ne moremo odrekati lepe zaokroženosti in izčrpnosti. V sicer drobni knjižici je naložen obsežen kapital temeljitga pisčevega strokovnega znanja z bogatimi obrestmi izkustev vred. Ne dvomimo, da bo radi tega postala ta knjižica »vadecemcem« vsakogar, ki mu je pri srcu višina našega gledališča. Pravi katikizem pa morajo zapiski postati vsakomur, ki ima z gledališčem le količjak tesnejši stik kakor navadni obiskovalec in prijatelj našega gledališča. Vsak je dobil svoje. Upajmo le, da večina ne bo storila tega, kar se tako rado zgodi, namreč: videla pezdri v očesu svojega bližnjega, bruna v lastnem očesu pa ne.

Pisec je razdelil snov v poglavja, v katerih obdela vsa vprašanja, ki so v kakršnikoli zvezi z gledališčem. S prvim poglavjem, kjer govori o gledališču sploh, pa je postavil podlago in smernice, iz katerih je nujno sledila zgradba in smer vseh ostalih poglavij: »Borba za gledališče in velja idealistični igralski umetnosti, velja idealistični dramci, je pisčev credo. Njegov vzor je etično gledališče v službi morale. Zato po njegovem vse krize gledališča izvirajo le iz krize današnje morale. In prav ima! — S tem pa je že določil ostre meje nalogam in dolžnostim gledališča ter ga postavil na edino pravo mesto v kulturi in umetnosti.

V posebnih poglavjih razpravlja nato pisec o repertoarju, o gledališkem jeziku in govoru, o režiji in režiserjih, o igranju in igralskih ter o inscenaciji. Ta skupina, ki določa principe aktivnega gledališkega udeinstvovanja, prinaša precej hridkih ugotovitev za naše gledališke razmere in tudi našo

gledališko upravo. Repertoar je skeleča rana gledališča tudi pri nas. Z veseljem podpisemo pisčeve trditve, da »blagajniškega repertoarja ne prizna«, da razne »privlačnice« še niso ljudske igre in da za zabavni repertoar ne potrebujemo plehkih del, ko lahko dobimo tudi lažjih iger s precejšnjo literarno vrednostjo. — V oderskem jeziku imamo dva mojstra: Cankarja in Župančiča. V govoru pa nujno potrebujemo pravilnik o izgovorjavi našega književnega jezika po zgledu drugih narodov. Pisec poudarja bolj akustični kakor vizuelni moment. Res je: kakor kdo more. Ideal pa se nam zdi enakopravno sodelovanje obeh dovršenih momentov. — »Režija je vsota življenja, zato je razumljivo, da prav pri njej najdemo toliko diletantizma. Priznavamo, da »idejna režija spada v umetnost, analitična pa v znanost«. Daj Bog, da bi bil »vsak režiser v vsako delo, ki ga režira — zaljubljen«. — Naj govori pisec sam: »Pravo igranje ni pretvarjanje, marveč razkrivanje«, zato je tako malo igralcev umetnikov. »Slovenski igravec pogreša velikih vzorov. Borštnika smo imeli premalo, drugih velikih ni bilo. Ni pa večjih škodljivcev v pravem gledališču, kakor so igralci egoisti in tako zvani zvezdniki. (Prvaki je pohvala, ki jo je uvedla za igralce naša neodgovorna žurnalistična kritika.« — »Čim enostavnejša je scena, tem bogatejša mora biti gledalčeva domišljija. In narobe: čim bogatejša je igralčeva domišljija, tem preprostejšo sceno prenese. Sodobni inscenator mora biti umetnik. Če bi naši gledališki ljubitelji in meceni poznali tehnično ureditve in svetlobno opremo našega dramskega odra, bi gotovo poklanjali vsote tudi v te namene.« V naslednjem poglavju govori pisec o kritiki, prehodnem členu med aktivno delujočimi faktorji gledališča in pasivno sodelujočim občinstvom. Marsikaj postane njegova beseda trpka, zlasti zato, ker slab kritik lahko več škoduje kakor slab igralec. Za pravo kritiko je potrebna poštenost in sposobnost. »Če popušča v kulturnih zahtevah gledališka kritika, se ne smemo čuditi, če popušča tudi gledališče.«

Na vrsto pride gospod »Publikum«, Marsikaj

Nabavite si takoj brošuro

Za občinske volitve

Brošura vsebuje:

- zakon o volivnih imenikih
- zakon o občinah
- uredbo o sestavi kandidatnih list

Naroča se v

Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani

in stane 5 Din brez poštneine.

Celje

Obrtna nadaljevalna šola v Celju. V nedeljo 1. oktobra bo zopet pričetek sedemmesečnega pouka na tukajšnji obrtni nadaljevalni šoli. Mojsiri in mojstrice se vljudno prosijo, da bi bili prvi šolski dan brezopojno navzoči vsi toloobvezni javenci in javenke in pa tudi tisti pomožni ki v pmočnice, ki v tem šolskem letu t. j. do korca aprila 1934 še ne bodo dopolnili 18. leta starosti; to namreč predpisuje novi zakon o obrtih v § 298. Ze prvo nedeljo se bodo uredili vsi razredi na šoli in je zato neobhodno potrebno, da ne manjka nobenega, zlasti ne onih, ki na novo vstopijo v šolo. Morebitne želje nekaterih se bodo — če le mogoče — vpoštevale samo 1. oktobra, zamudnikom se ne bo moglo v tem oziru nič več ustreči. Ves toloobvezni obrtni naraščaj naj se torej zbere v nedeljo 1. oktobra točno ob 8 zjutraj v poslopju mestne narodne šole. Novinci in novinke morajo prineseti s seboj svoje zadnje šolsko izpisevalce; če imajo ti višjo šolsko izobrazbo, se lahko tudi takoj prideliijo v višji razred. — Uprava obrtne nadaljevalne šole v Celju.

Upravno sodišče v Celju bo dne 4. oktobra t. l. razpravljalo o pritožbi gg. dr. Korošča in tovarišev.

Mladina je manifestirala v sredo zvečer ob približi 25 letnice nemških izgradov v Celju. Zvečer se je zbralo v Narodnem domu precej občinstva. V imenu kat. dijaštva je govoril g. iur. Rado Miklič, v imenu naprednega dijaštva pa g. iur. Tugomer Prekorske. Po zborovanju se je razvil po mestu sprevod in so manifestanti z vzklikanjem slovenskemu Celju in prepevajoč domoljubne pesmi na dostojen način proslavili 25 letnico.

Pri večeršnjem telefonskem poročilu o smrtni nesreči Martina Jernejška se je vrnila pomota, Pokojni se piše Jernejšek in ne Jerinšek.

Smrtna nesreča. Občinski revež Josip Cilenšek iz Braslovč je padel dne 18. t. m. s skednja 4 m globoko in si zlomil tilnik. Ponesrečenca so takoj prepeljali v celjsko javno bolnišnico, a je včeraj dopoldne izdihnil svojo dušo. N. v m. p.l

Delo je na razpolago pri celjski ekspozituri Borze dela: 1 steklarju, 2 kamnosekom, 2 čevljarjem, 1 deklji, 1 pletilki, 2 natakaricam, 1 natakarici s kavčico 5000 Din, 1 gostinji, služkinji, 2 privatnim sobaricam, 2 varuhinjam, 2 kuharicam in 4 služkinjam.

Pes se je izgubil. Dne 18. t. m. se je izgubil v mestu majhen bel pes, ki sliši na ime »Spicel«. Odda naj se upravitelju hiralnice v Vojniku g. Jerali.

Sport v nedeljo. V nedeljo bo ob pol 4 popoldne na Glaziji II. odločilna kvalifikacijska tekma med SK Elanom iz Novega mesta in SK Celjem.

Ptuj

Samostansko vesti. Iz kapucinskega samostana v Ptuj je prestavljen v Celje g. pater Anton Vovk. Skozi 9 let je upravljal v Ptuj razne službe, bil je gvardijan, katehet na mestnih šolah in zraven še misijonar. Ptujčanom je žal, da nas agilni in delavni pater zapušča; ohranimo ga v najboljšem spominu. Naš popularni pater in duhovni svetnik g. Lacko Hazemali je pa okrevail in se je vrnil iz ormoške bolnišnice v samostan v Ptuj.

Poroka. V cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptuj sta se poročila Ivan Suster, klepar, in Ivana Goddec, šivilja, oba iz Ptuja. Bilo srečno!

Glasbena Matica v Ptuj ima svoj redni občni zbor v soboto 23. t. m. ob 20 v dvorani glasbene šole.

Dečkova nezgoda. Triletni Anton Sagadin, sinček posestnika v Mihovcih, je splezal na visoko lestvo pri tem pa je izgubil ravnotežje, omahnil in je padel na tla. Pri padcu si je zlomil levo nogo nad kolonom. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

mu je povedal pisec v brk. Upajmo, da si bomo kaj zapomnili in držali. Vsem tistim pa, ki jim ni nikdar nič všeč, ki vse vedo in nič ne znajo, velja: »Za povprečnost v dvorani je tudi na odru najvišja vrednota — povprečnost.«

Poglavje o naraščaju ugotavlja, da dobrega igralskega naraščaja manjka. Zdi se nam, da so pisčeve zahteve o potrebnih lastnostih naraščaja vsaj za naše razmere prestroge. Tisti, ki ga smatra za naraščaj, bi že lahko bil velik igralec ob začetku kariere. Mi nimamo šol in zato bo dosegel naš naraščaj »primerno strokovno izobrazbo« vedno šele na odru. Kljub temu pa velja vse, kar trdi o bridkih posledicah odkrivanja talentov za denar, o težavni poti talentiranega začetnika itd.

V zadnjem poglavju o propagandi, reklamni in drugem prinaša mnogo novih misli, ki jih bo moglo zlasti novo ustanovljeno »Društvo prijateljev gledališča« s pridom uporabiti. Krasna je misel, da bi se pripravili dijak na dijaške predstave že v šoli. Na ta način bo rastlo število prijateljev gledališča, dijaško stojišče pa pridobilo na ugledu.

Prepričani smo, da bomo vsi, ki spremljamo razvoj našega gledališča s skrbjo in ljubeznijo, veseli »Zapiskov«, čeprav so nas marsikje zadeli v živo. Vsak napredek gledališke kulture je težak, kdor se pa hoče izogniti delu in žrtvam, je naveden tihotapec.

★

Nov srbohrvatski prevod Ivana Cankarja. Koncem oktobra izide med šestimi knjigami zbirke »Lučar«, ki jo bo vsakoletno izdajalo »Profesorsko društvo« v Belgradu, knjiga Cankarjevih krajših novel in ertic v srbohrvatskem prevodu. Prevajavec Tone Potokar je zajemal ertice in novele povečini iz »Mojega življenja« in »Podob iz sanj«, med temi so najzanimivejše: Leda, Kostanj posebne sorte, Sence, Jadac, Tuja učenost, Večerna molitev. Njen grob, Tišina, Mladost, Utrinek iz mladosti, Istrski osel itd. Prevedenih del bo okrog trideset.

Važna odločitev glede stavbinskih obrtnikov

Stavbinski obrtniki. — V št. 131. našega lista smo prinesli kratko poročilo o anketi, ki se je posvetovala o zadevi vlaganja in podpisovanja načrtov za stavbna dovoljenja. H koncu našega poročila smo pripomnili, da vsi zainteresirani napeto pričakujejo, kakšno stališče bo zavzela kr. banska uprava odn. prizadeto ministrstvo.

Zaznali smo, da je k temu vprašanju kr. banska uprava v Ljubljani, po svojem oddelku za trgovino, obrt in industrijo, v nekem konkretnem slučaju na nadzorstveni protest Ljubljanske inženjerske zbornice zavzela svoje stališče. — Meseca julija l. l. je magistratni gremij sklenil, da se izda stavbno dovoljenje za trinadstropno hišo na osnovi načrtov, katere je izdelal in podpisal znani stavbenik v Ljubljani.

Z ozirom na to je Inženjerska zbornica v Ljubljani, s pisмено vlogo prosila kr. bansko upr., da kot nadzorno oblastvo razveljavi sklep mestnega magistratnega gremija ter stavbenemu oblastvu prepove, da bi v predmetnem slučaju izdalo stavbno dovoljenje na podlagi projekta nepooblaščenega projektanta. Svojo vlogo je Inženjerska zbornica utemeljevala sledeče:

»V smislu § 88 gradbenega zakona more načrte, ki služijo kot osnova za izdajo stavbne dovoljenja, podpisati edino z zakonom pooblaščen projektant. Stavbenik se v smislu drugega odstavka § 46 zakona o obrtnih, ne sme baviti z izdelovanjem načrtov kot s samostojnim poslom. Izdelovanje načrtov in sploh vse delo do pridobitve stavbne dovoljenja je smatrati kot pripravljalno tehnično delo, ki nima neposredne zveze z izvršitvijo stavbe kot take. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da je izdelovanje vložnih načrtov smatrati kot samostojen posel, kakor ga ima v vidu cit. drugi odstavek § 46 o. z. V ostalem gre brez dvoma za zgradbo s statično več nego enkrat nedoločeni konstrukcijami, ki niso enostavne in težje konstrukcije, katerih izračunavanje ne spada v učni načrt tehničnih srednjih šol, odnosno ni predmet izpita za graditelje. V smislu določb § 41 z. o obrtnih je torej stavbenik upravičen izvršiti tako zgradbo samo na podlagi načrta pooblaščenega

inženjerja ali arhitekta in to samo pod pogojem, ako si za določene konstrukcije zagotovi sodelovanje pooblaščenega inženjerja ali arhitekta. O kakih pridobljenih pravicah ne more biti govora, ker so pravice in dolžnosti gradbenih obrtnikov po prejšnjih predpisih v smislu drugega odstavka § 46 z. o obrtnih izenačene s pravicami in dolžnostmi stavbnih obrtnikov po novem obrtnem zakonu. V tem pogledu se sklicujemo na ponovne predstavitve te zbornice, v katerih je zbornica podrobno obrazložila to svoje v zakonu zasnovano stališče.

Na to vlogo je kr. banska uprava dala sledeče pojasnilo:

»Ni točno stališče, da sme po § 88 gradbenega zakona z ozirom na § 46 obrtnega zakona, podpisovati samo pooblaščen inženjer. Nasprotno sme graditelj in celo zidar, tesarski ter kamnoseški mojster izvršiti načrte zgradbe, ki jo ima postaviti. Niti se ne more zanikati pravica graditelju, da izdela tudi vložne načrte. Kaj drugega predstavlja seveda izvrševanje načrtov po osebah, ki teh načrtov ne izvedejo in se torej bavijo s takšnim delom kot samostojnim opravilom, t. j. takšnim opravilom, ki ne predstavlja v danem primeru dela graditeljske delavnosti. Pa tudi v tem primeru je treba ločiti med izvrševanjem načrtov in njih predložitvijo na gradbeno oblastvo v imenu in s podpisom izdelovalca. Dočim ni mogoče braniti izdelovanje načrtov onim, ki so kriti z obrtno pravico, je pa v smislu strogega predpisa § 46, ki velja brez izjeme za stare in nove obrtne pravice, dovoljeno vlagati, t. j. predlagati gradbenemu oblastvu načrte samo po: 1. pooblaščenih inženjerjih, 2. graditeljih takrat, kadar prevzamejo tudi izvršitev določene zgradbe.

Ker je mnenje kr. banske uprave kot nadzorstvene oblasti obenem tolmačenje predpisov obrtnega zakona glede obsega obrtnih pravic pooblaščenih stavbinskih obrtnikov, opozarjamo na to tudi podeželska stavbna oblastva in vse prizadete interese. — Skušali bomo slediti tudi nadaljnjemu razvoju te zadeve.

Lipa iz turških časov zgorela

Novo mesto, 20. septembra.

Ko so preteklo nedeljo prišli ljudje v Stopičah iz cerkve, so zapazili, da gori stoletna lipa, ki je stala še iz turških časov tik pred cerkvijo. Ljudem je bilo žal za to lipo, kakaj njih pradede so pripovedovali, da so v vrhu te lipe imeli sršeni svoje gnezdo tedaj, ko je Turek prihajal v te kraje, in so Turke opikali ter tako rešili vaščane. Pozneje so ob lipi sezidali cerkev. Ljudje so si prizadevali, da bi ogenj pogasil, toda lipa je bila v notranjosti trhla in je gorila s plamenom. Na pomoč so prišli stopiški gasilci. Morali so lipo podžagati, da so mogli ogenj pogasiti in tako rešiti cerkev pred katastrofo.

Koledar

Petek, 22. septembra: Kvaterni petek. Tomaž Vilonski, škof; Mavricij in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Bernard Perko, višji železniški uradnik v p. star 63 let. Blagi pokojnik se je rodil v Tolčah pri Zagradcu. Solal se je z inštrukcijami. Po maturi je vstopil v službo južne železnice in je služboval po raznih krajih. Bil je 2 leti postajni načelnik v Sežani in 12 let na postaji Videm—Krk. Od tod je bil poklican k ravnanstvu. Pokojnik je bil blag mož, mirnega značaja in zelo skrben oče. Njegov sin dr. Milan je znani zdravnik v Mostah. Pogreb bo v soboto ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Kodeljevo, na pokopališče v Štepanji vasi. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je po dolgi bolezni mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Merala, mati g. sodnika F. Merala in tašča tajnika Zadruga zveze g. A. Kralja. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne. Bog ji dai večni mir in pokoj! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† Na Črnučah je mirno v Gospodu zaspal g. Mihael Podboršek, posestnik in obč. svetovalec. Pokopali ga bodo v soboto ob 3 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujočim naše sožalje!

† V Marenbergu je sredo večer umrla bivša posestnica in gostilničarka gospa Marija Drogenik, roj. Plotich. Bila je zelo blaga žena, obenem pa zelo radodarni rok. Naj etvi blagi ženi večna luč, preostali pa naše sožalje!

— Pri lenivosti črev, boleznih na jetrih in žolču, odebelelosti, protinu, kataru v želodcu in črevih, oteklini notranjosti debelega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranjanja naravna »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bolečin. Dolgoletno izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izbornu urejuje delovanje črev.

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni na službo v operativni oddelku glavnega generalnega štaba: peh. podporočnik Emanuel Borčić; za upravitelja skladišča 45. p. p. kap. II. razr. Filip Bokun; za upravitelja skladišča ljubljanskega vojnega okrožja, peh. kap. I. razr. Dragoljub Popovič; za veterinarja 21. samostojnega topniškega divizionja, veterinarski poročnik Slavko Hudolin; za vodnika 2. divizionja 9. topniškega polka, topniški poročnik Martin Prelog; za vršilec dolžnosti intendanta 2. planinskega p. p., intendantski podporočnik Ivan Gračan; za vršilec dolžnosti knjigovodje intendantstva kosovske divizije oblasti, nižji voj. uradnik I. razr. ekonomske stroke Josip Bogdan; na službo v tehnično skladiščno odsek inženjersko-tehničnega oddelka ministrstva vojske in mornarice, nižji voj. uradnik III. razr. inž. tehnične stroke Joep Novak; za vršilec dolžnosti upravitelja inventarja nepremičnin poveljstva Boke Kotorske, inž. poročnik Josip Bajcar; za vodnika 2. čete inž. bataljona Boke Kotorske, inž. poročnik Franjo Zajc; in za sekundarnega zdravnika rentgenološkega oddelka stalne voj. bolnišnice II. armijske oblasti, san. kap. II. razr. dr. Albert Hudak.

Mariborske vesti:

24 jurjev za 4 kovače

Za današnje čase skoro neverjetna kupčija: 24 jurjev za predmet, vreden 4 kovače. Priča pa dovolj nazorno o neverjetni lahkovernosti, ki je še danes tako ukoreninjena. Zgodba se je odigrala včeraj na policiji in potem na sodišču. Neki mariborski posestnik je čital v časopisu poročilo o raznih sumljivih kupčijah s ponarejenim kokainom, ki so se zadnje čase dogajale v Mariboru. Pogrelo ga je, kajti tudi on je posodil nekomu na dva zavoja »kokaina«.

Umorjen sredi ceste

V Spodnji Koreni so se zbrali proti večeru pri nekem posestniku fantje ter moževali med seboj. Pa je prišlo do spora med Janezom Krajncem na eni ter skupino fantov, v kateri so bili posestniški sinovi Anton Veber, Zivko Franc, Zivko Konrad ter brata Konrad in Marko Koebek, na drugi strani, ki se pa je kmalu podel. Ko je bil preprič, da končan, je prišel še Janezov brat Franc Krajnc. V noči so fantje odšli, le brata Krajnc sta se še pomudila pri posestniku. Prišla sta se kmalu odpravljati. Komaj pa je Janez Krajnc odprl vrata vrata ter ponolil glavo v odprtino, je priletel od nekod iz teme udarec ter ga občutno zadell. Naglo je zaloputnil vrata ter se umaknil v sobo. Videč nevarnost, ni hotel oditi proti domu; Franca Krajnc pa nenadni napad ni opazil. Odpravil se je kljub temi proti domu ter izginil v temi. Naslednje jutro ga je našel posestnik Janez Sabeder iz Spod. Dupleke, ki se je vračal domov, ob poti med Duplekom in Koreno mrtvega. Truplo je bilo že hladno. Na glavi je imelo zvečajočo rano, segajočo v možgane. Zagonetna nasilna smrt je vzbudila v celi okolici veliko razburjenje. Orožniki so aretirali vse omenjene fante, ki so se v usodni noči prepirali z Janezom Krajncem. Vsi zaničajo krivdo. Preiskava se nadaljuje.

★

□ »Težave našega šolstva«. O tem bo predaval v sredo dne 27. t. m. ob 8 zvečer v okviru društva »Sola in dom« nadzornik dr. Poljanec v dvorani kina Apolo. Vstopnina prosta. Vabijo se vsi starši in učitelji. Oni, ki imajo želje ali predloge, se naprošajo, da jih oddajo pisмено pred ali pa po predavanju gosp. predavatelju.

□ Sola Glasbene Matice v Mariboru. (Popravek tiskovne pomote.) Našo včerajšnjo objavo popravljamo v tem, da je diplomirani konservatorist za cello, klavir, petje g. Oton Bajde in ne Ropas. □ Za revne dijake je daroval preko podpornega odseka tukajšnje »Panonijske« bivši narodni poslanec Franjo Zebot 115 Din. Bog plačaj! Ziveli posnemovalci!

□ Malo odziva. Doslej se je javilo na pozive poštne uprave za prednaročbo detektorskih aparatov, ki jih bodo dobili abonenti zastonj, če se zgradi v Mariboru radijska oddajna postaja, šele 196 oseb. Po proračunu uprave ljubljanske radijske postaje pa bi moralo znašati število novih abonentov v Mariboru in okolici okoli 3000, da bi se mariborska oddajna postaja obrestovala in tudi nekaj donosala. Najmanj 2000 naročnikov bi bilo k dosezanemu številu še potreba, da bi dobil Maribor obljubljeno postajo. — Je pa seveda težko agitirati med ljudmi za nekaj, kar je šele obljubljeno. Če bi zgradila ljubljanska postaja svojo oddajno podružnico v Mariboru prej in šele potem pričela zbirati abonente, bi bil odziv gotovo mnogo večji in bi brez dvoma dosegel proračunano število.

□ Obrtna nadaljevalna šola v Mariboru nazarjajo, naj pridejo za šolo vpisani vajenci in vajenke po dodelitvi listke od 24. t. m. (nedelja) dalje vsak dan popoldne na mesno načelstvo. Za navodila za novo šolsko leto se zberejo potem vsi v nedeljo dne 1. oktobra t. l. ob 9 zjutraj v svojih šolah, oziroma razredih.

□ Postaje na mestnih avtobusnih progah bodo dobile nove označbe s tablicami, ki bodo vidnejše od sedanjih. Poleg tega bodo pa imele še praktično novost, da bodo kazale odhodni čas vseh na isti progi obratujočih avtobusov. Potniki se bodo tako mogli informirati na vsaki postaji o odhodu ozir. prihodu avtobusa.

□ Goril Okoli 18 so zdrvele v sredo zvečer motorke mariborskih in okoliških gasilcev proti Limbušu, kjer se je žarilo nebo. K sreči pa sta goreli samo dve kopici sena in slame, last posestnika Franca Robiča. Po dveh urah gašenja, ki so se ga udeleževali mariborski, studenjski in pekerski gasilci, je bil ogenj zaduščen. Škoda je znatna, ker sta bili kopici veliki. Ogenj pa je bil verjetno podtaknjen.

□ Razne licitacije. Danes popoldne ob 11 se vrši na mestnem poveljstvu druga licitacija za oddajo mesa za mariborsko garnizijo. Dobava se pričinja s 1. oktobrom. — Dne 30. septembra bo v št. Ilju na licitaciji prodan gradbeni material od bivše obmejne finančne stražnice.

□ Za motorni promet zaprto. Na prehodu Korosčeve ulice v Vrbanovo, oziroma na pričetku drevoredne poti in ceste proti Kamnici ter na drugem koncu omenjene ceste v bližini gostilne Lavrenčič so se pojavile opozorilne tablice, da je prevoz za motorna vozila na tem delu ceste prepovedan. Tablice je dal namestiti avtomobilski klub. Na ta način se bo končno odpravilo neprestan pritisk na izprehajalce, ki so se jezili v poletju radi prahu, v zimi in grdem vremenu pa radi brizgajočega blata, ki je letelo izpod avtomobilskih koles.

□ S plačanim stanovanjem deložiran. V Vinarski ulici so deložirali družino brezposelnega invalidnega delavca. Postavili so pohištvo iz stanovanja.

ših virih in lastnih izkušnjah. Nudi bogata navodila, kako sadjevec izdelujemo, kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno, zdravo in stanovitno pijačo. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in vporabo sadnih tropin, da ne pridejo v nič; opremljena je z 42 podobami. Vsem sadjarjem to izvrstno brošuro najtopleje priporočamo.

— Pri lepem ali slabem, gorkem ali hladnem vremenu, prehladu smo vedno izpostavljeni. Ker pa je prehlajenje vedno v zvezi z neprijetnimi in škodljivimi posledicami za zdravje, moramo gledati na to, da te bolezni takoj v krali že uničimo. V ta namen služijo dandanes različna sredstva. Najbolj poznano sredstvo pa, ki prehlad hitro in sigurno prežene, pa so že nad 50 let znane Aspirin tablete.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz-Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

ki sta bila vredna po zatrtjevanju dotičnega 52.000 Din. 24 jurjev v prijatni zavesti, da je napravil dobro kupčijo. Iz strahu pred kaznijo je skraja molčal. Končno pa je jeza vendar premagala strah in včeraj je prinesel oba zavoja na sodišče. Povedali so mu, da sta oba zavoja najbrže vredna kvečjemu samo štiri kovače. Za vsak slučaj bodo dali vsebino še kemično preiskati. Takih kupčij se je izvršilo v Mariboru menda še več.

vanja na dvorišče, kjer ga je ponoči dobrodu zmočil dež. Deložacija se je izvršila kljub temu, da ima stanovalec po njegovem zatrtjevanju plačano stanarino do 1. oktobra.

□ Prijeten zapor. V zaporih ptujskega okrajnega sodišča je bilo prijeto, ko je nadomestil na dopustu se nahajajočega ječarja sodni služitelj Lojze K. Jettiki ki so bili takrat pod ključem, teh časov gotovo ne bodo pozabili, pa tudi Lojze jih bo pomnil, saj so ga spravili pred okrajno sodišče v Mariboru, ki ga je včeraj sodilo radi prestopka zoper službeno dolžnost. V obtožnici mu je državni pravdnik očital, da je izpustil dva jetnika iz zapora ter šel z njima popivat v gostilno. Seveda ne na svoj račun. Kasneje so se vrnil nazaj na okrajno sodišče, pa ne v zapor, ampak v pisarno, kjer so popivali dalje. Končno je posodil ječar enemu jetniku svoje kolo, da se je zamogel odpeljati domov, odkoder se je šel naslednjega dne vrniti v keho. Sam pa je z drugim jetnikom nadaljeval obiske v ptujskih gostilnah. Zadeva pa je prišla na dan in Lojze jo je akesano priznal, seveda z nekaterimi olepšavami. Sodnik mu je prisodil še sprejemljivo kazen: mesec dni zapora, pojojno za dobo enega leta.

Kamnik

Ponovno opozarjamo na cerkveni koncert, ki ga izvaja pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske v nedeljo, dne 24. t. m. v dekanjski cerkvi v Kamniku. Začetek koncerta je točno ob 16. Spored obsega orgelske skladbe, ki jih igra prof. Matija Tome, dalje govor kaplana Mihaela Jenka o Jakobu Petelinu Gallusu in 8 mešanih Gallusovih zborov, ki jih poje pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnanja Poliča. Predprodaja vstopnic je v Kamniku v trgovini Slatnar v Kamniku in pa v trafiki Bremsak na Šutni. Občinstvo iz okolice Kamnika opozarjamo na ugodno železniško zvezo. Vlak pride popoldne v Kamnik ob pol 3 in odhaja ob pol 6 zvečer, ko je koncert že končan. Opozarjamo pa na točni začetek ob 16.

Kamniški občinski očetje se se poredko sestajajo k seji, ponavadi komaj vsake tri mesece. Za ponedeljkovo sejo je vladalo še posebno zanimanje, ker je bila označena kot zadnja pred bližnjimi volitvami. Župan g. Kratnar je v svojem poročilu naglasil, da je komasacija občin izvedena, in sicer pri kamniški občini tako, kot je sklenil občinski odbor. Poudaril je, da gre za to posebno zahvala g. poslancu Cerarju in g. okr. načelniku Voušku. — Za popravilo tunjske ceste je dobila občina 5000 Din iz brezposelnega fonda. Cesto bo treba še pred zimo temeljito posuti in dokončati vsa dela. — V reklamacijski odbor sta bila izvoljena g. Rebernik in notar Zevnik. — Ustanovitev Jadranske straže se prepusti prihodnjemu občinskemu odboru. V zadevi organistove plače je odločila banska uprava, da mora kamniška občina prispevati letno 3845 Din, če ostane sedanji organist. Če pa pride nov organist, se prispevek zviša na 5793 Din letno. — Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da trošarino na alkoholne pijače pobira in kontrolira nastavljenec občine. Za to nalogo je bil določen gosp. Malovrh, ki je tudi odločil mesto občinskega odbornika. Prošnje nekaterih gostilničarjev za pavšalni odkup občinske trošarine je odbor odklonil. V občinsko zvezo so bili sprejeti trije prosilci in sicer g. Miloš Kramar, Tone Knaflič in Albert Uršič. Ker je bil za 20. uro sklican volilni sestanek, je župan prekinil pičlo uro trajajočo sejo, ki se bo v kratkem nadaljevala.

Škofia Loka

Naša mestna občina je povabila za nedeljo, dne 24. t. m. na gostovanje znani slovenski korovski pevski zbor iz Borovlj, ki slovi kot najboljši moški zbor slovenskega Korotana. Pevci gostujejo v soboto zvečer v Trzinu in prispejo s posebnim avtobusom v nedeljo popoldne ob pol 6 v Škofjo Loko, kjer jim bo na Glavnem trgu prirejen sprejem. Pevci bodo nastopili zvečer ob 20 z izbranim programom slovenskih narodnih pesmi iz Roža v dvorani Sokolskega doma. Obeta se krasna narodna-kulturna prireditve in smo prepričani, da bodo meščani in okoličani napolnili dvorano in s tem pokazali svojo ljubezen do narodne pesmi in svoje simpatije do bratov iz Korotana. Vstopnice se dobe tudi v predprodaji.

Dvojni jubilej. Pred kratkim je obhajal gosp. Janez Langer holec dvojni slavi, na katerega so ga njegovi prijatelji primerno počastili. Minulo je namreč 25 let, odkar je stopil pred oltar s svojo soprogom Marijo in 30 let, odkar je prvič začel prepevati v čast božjo na koro župne cerkve. Moški cerkveni zbor mu je na predvečer elavja priredil ganljivo podobnico in domačo slavnost v gostilni pri gosp. Matevžu Zihler. Slavljencev vsled ganotja kar ni mogel do besede. Čestitkam njegovih prijateljev se pridružujemo in gosp. »Lovaču« želimo še dolga in srečna leta življenja.

Naše ceste so vedno polne prahu in vendar smo kar obdani od same vode... Prosimo!

V Društvenem domu na Sp. trgu otvarja podružnico svoje pekarnice gosp. Krošl. Priporočamo.

Osebnosti. Namesto premeščenega fin. preglednika g. Mateliča je dospel iz Kočevja v isti stopnji g. Mestelj Karl. Preselila se je iz Škofje Loke zdravnica dr. Elza Soss in sicer v Ljubljano.

Šoštani

Volivni imenik je razgrnjen v pisarni mestne občine in je tam vsakomur na vpogled. Popravki volivnega imenika (reklamacije) se morejo zahtevati samo še do srede 27. septembra.

»Lovski blagor...« Na torkovi lovski brakadi je padla kot lovška trofeja v naših krajih redka žival copra domestica, v ljudski govorici imenovana tudi kova. — Ta vest se je hitro raznesla po mestu. Občinstvo veselo, lovci pobiti.

Napad s sekiro. Pri Tajniku v Lokovici stanujeta najemnika Brišnik in Tomazin, med katerima je vladalo že dalje časa sem hudo sovraštvo. V nedeljo popoldne sta se zopet spopadla. Brišnik je segel po sekiri in z njenim hrbtom treščil nasprotnika parkrat po glavi. Tomazinovo stanje je nevarno.

Moderen puščavnik in svetnik

Dne 1. decembra 1916 so divji Tuaregi v Sahari ustrelili svojega najboljšega prijatelja in največjega dobrotnika: Charlesa de Foucaulda. Življenje tega izrednega moža priča, da se morejo najlepši, junaki značaji razviti do vse svoje veličine ravno v veri:

Charles de Foucauld se je rodil dne 15. septembra 1853 v Strassburgu kot sin višjega gozdarskega uradnika. Komaj trileten je izgubil svoje starše. Postal je len učenec in že v šoli se je iznevil svojemu veru. S težavo je prišel na vojaško šolo St. Cyr, ki jo je zapustil kot poročnik. Po veseljaškem življenju pri huzarjih v Pont-a-Moussonu, je prišel s svojim polkom v Algerijo in moral slednjič zapustiti službo. Naslednje leto, ko je bilo treba zatreči neko vstajo, je znova vstopil v polk in pokazal na bojnem pohodu v puščavo izredno hrabrost in sposobnost za prenašanje naporov in vsakršnega pomanjkanja. Po vojni je hotel v znanstvene svrhe potovati v južno Algerijo, in ker v ta namen ni mogel dobiti potrebnega dopusta, je izstopil iz vojaške službe.

Za svoje potovanje se je Foucauld preobrazil v žida, se naučil arabščine in hebrejščine in si za vodnika najel nekega rabina, ki je bil že večkrat v Maroku. Po trimesečni pripravi v Alžiru je dne 20. junija 1883 pod tujim imenom prekorčil mejo prepovedane dežele. Naslednje leto meseca maja se je nahajal zopet na francoskih tleh. Za seboj je imel dolge mesece nepopisnih naporov in nešteti smrtni nevarnosti, zato pa so bili znanstveni uspehi njegovega potovanja neizmerne važnosti. Ugotovil je 40 geografskih dolčin in ravno toliko širin in izvršil 3000 višinskih merjenj. Ko je leta 1888 objavil svoja raziskavanja, je bil na mah svetovno slaven mož; svet ni vedel, ali naj občuduje njegovo znanstveno točnost in vestnost ali pa njegovo odpornost proti nepopisnim težavam in pomanjkanju.

A puščava mu ni dala miru in ga znova vabila. Še enkrat je prepotoval južni Alžir. Ko se je vrnil domov, je bil »lačen in žejen vere«; kajti videl je bil, kakšno moč črpajo Maročani iz svoje vere. Tako je v njem umrl lahkoživec.

Nato ga je hrepenenje vodilo v Sv. deželo. Leta 1889. se je vrnil v domovino in meseca januarja naslednjega leta je prosil za sprejem v trapistovsko opatijo Notre Dame des Neiges. Tu je preživel kot brat Alberih pet tridih mesecev noviciata, nakar so ga na njegovo prošnjo poslali v opatijo Cheikle pri Akbesu v Siriji. Orient ga pač ni več izpuštil. Postal je vzor redovnika in osivel novinski mojster je izjavil, da v pol stoletju svojega redovnega življenja ni bil še našel duše, ki bi bila tako »popolnoma usmerjena na Boga«.

Meseca septembra 1896 so ga poslali v Rim, da bi študiral bogoslovje. Foucauld pa ni hotel postati duhovnik, in to zaradi svoje velike ponižnosti. Zato je izstopil iz reda, kjer ni mogel najti popolnega uboštva, ki ga je želel, ne tiste težkosti, o kateri je sanjal. (Ali ni v tem dvojem: ljubezni do uboštva in prostovoljni nizkosti — ponižnosti — edini lek za rane, na katerih izkrvaveva sedanja družba?) Papež Leon XIII. ga je odvezal njegovih obljub. Foucauld je hotel postati puščavnik, a je poslušal nasvet in odslužil tri leta premisleka kot samostanski hlapec — mežnar, vrtnar in sel obenem — v Nazaretu in Jeruzalemu. Služil je za kosce kruha in malo sadja; ležal je na goli deski.

Zdaj se je le vdal nasvetom, da naj postane duhovnik. Vrnil se je v opatijo Notre Dame des Neiges, kjer je dovršil bogoslovje in bil dne 15. junija 1901 posvečen v mašnika. V predložitih duhovnih vajah je bil prišel do prepričanja, da bodoči dni ne sme preživljati v ljubljani Sveti deželi, marveč med dušami, ki so »povsem bolne in najbolj zapuščene«. Njegovo mesto je v Maroku, kjer ni niti enega katoliškega duhovnika. Spominjal se je mnogostevilnih svojih tovarišev, ki so umirali v Afri-

ki brez duhovnika. Tako je tedaj zaprosil generala belih očetov, da bi se smel naseliti v nekem majhnem garnizijskem kraju v zapadni Sahari.

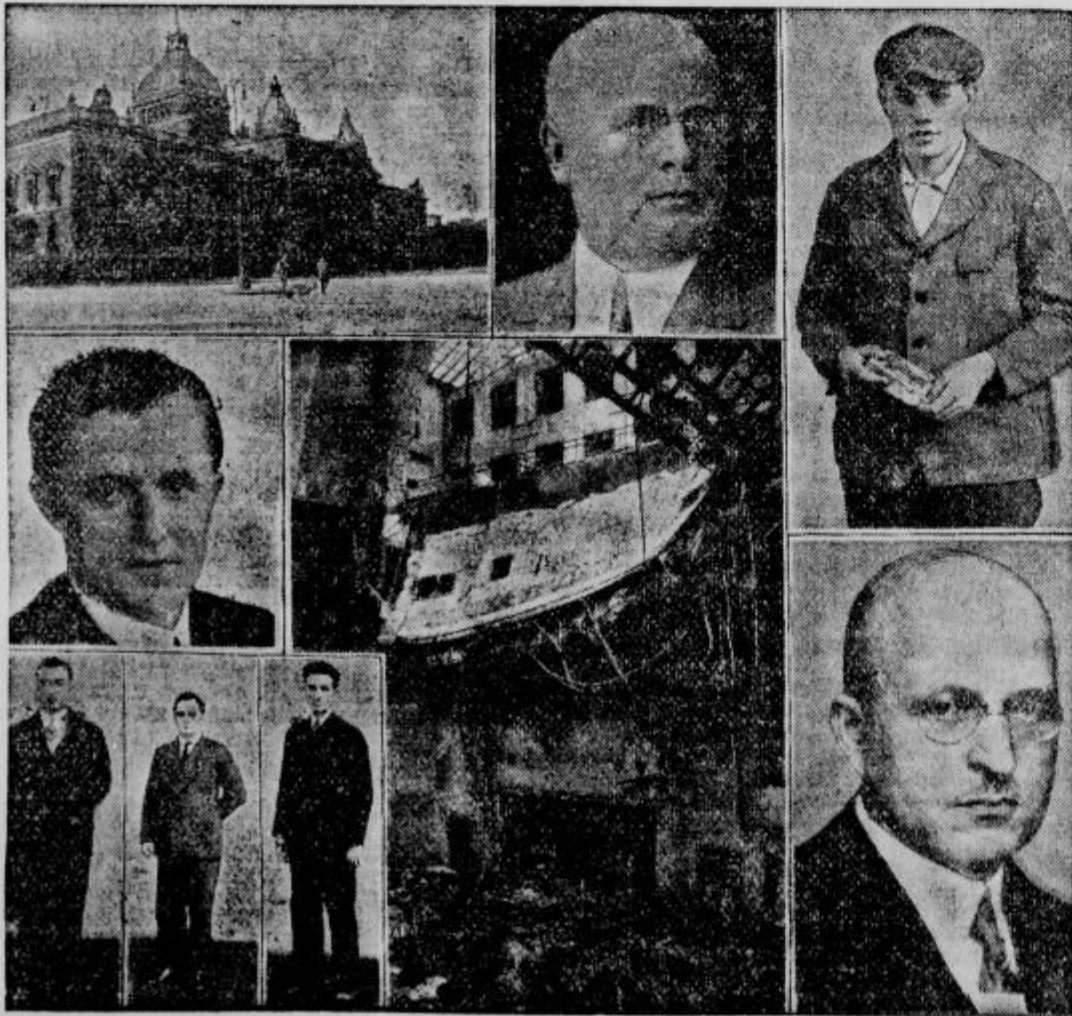
Zdaj se je imenoval »brat Karol Jezusov«. Nekega dne je dospel z majhnim vojaškim spremstvom v oazo Benni Abbes in si postavil majhno kapelico in meniško izbico, da bi mogel sprejemati puščavske potnike. Hotel je biti brat vsem kristjanom in mohamedanom. Pa tudi to mu še ni bilo dovolj, marveč je hotel mohamedansko človeštvo izpreobrniti ali vsaj za to pripraviti pot. V ta namen je hotel obiskati v prvi vrsti pastirska plemena v južni Sahari. Načrt je bil spriču vseh dosedanjih neuspehov fantastičen ali gigantski. To je tudi vedel. Toda hotel je biti zgolj pripravljenec poti. Pohajal je na izvidna potovanja daleč v puščavo kot spremljevalec vojaških ekspedicij in mogel biti zadnja tolažba številnim umirajočim in pomoč ranjenim.

Na teh pohodih je prišel v ožji dotik z divjimi Tuaregi, katerih ozemlja še ni bil prestopil noben misijonar. Tam si je leta 1905 na strmem bregu izsušene reke, v višini 1494 m nad morjem, postavil puščavsko zavetje in postal dobrotnik, prijatelj, zdravnik in svetovalec divjakov. Obiskoval jih je v njihovih šotorih in na pašnikih in jim postal neobhodno potreben. In ti divji sinovi puščave so opazili, da je bil »poseben božji prijatelj« in mu poklonili svoje zaupanje, kar jim je povračal z vsemi mogočimi dobrotami, ki so bile v njegovi moči.

Toda svetovna vojna in sveta vojna vesoljnega mohamedanstva sta dvignili na noge tudi Tuarege. Francozi so skušali sicer pregovoriti Foucaulda, da bi se umaknil v bližnjo trdnjavo. A ta je hotel ostati na svoji postojanki. In ni mu bilo treba dolgo čakati na zaželjeno nasilno smrt — umrl je kot modern svetnik v puščavi!

Pred zborovanjem Zveze narodov in razorožitvene konference v Ženevi: Spodaj (od leve na desno): francoski zunanji minister Paul-Boncour, angleški zunanji minister sir John Simon in francoski ministrski predsednik Daladier; na sredini: ameriški pooblaščenec Norman Davis, predsednik razorožitvene konference Henderson, nemški minister za propagando dr. Goebbels; zgoraj nemški zunanji minister dr. Neurath in češkoslovaški zunanji minister Beneš.

Požig nemškega parlamenta pred sodiščem: Zgoraj levo: deželno sodišče v Leipzigu, kjer se vrši glavna razprava; na sredini: senatni predsednik dr. Bünger, predsednik sodišča; desno: holandski komunist Marinus van Lubbe, glavni obtoženec. Na sredini, levo: nemški komunist Torgler, ki je požig zasnoval. Spodaj od leve na desno: bolgarski komunist Tanev, Dimitrov in Popov; plenarna dvorana po požaru; višji državni pravdnik dr. Werner, zastopnik obtožbe. — Razprava se je začela 21. t. m. in si prisostvuje na stotine nemških časopisarjev.

Pred konferenco treh kraljev v Sinai: Levo: romunski kralj Karol, spodaj na sredini: jugoslovanski kralj Aleksander I., desno: bolgarski kralj Boris; zgoraj: kraljevi dvorec v Sinai.

Sredozemsko morje zvežejo z Atlantikom

Francozi, se zadnje čase zelo zanimajo za zgradbo 400 km dolgega prekopa, ki bi vezal Sredozemsko morje z Atlantikom in segal od mesteca Narbonne do Bordeauxa. S tem bi skrajšali morskot pot za približno 1850 km in bi bil prekop tudi ogromne strateške važnosti, saj bi postal Gibraltar brezpomemben. Na sestanku inženjerjev v Toulousi so predložili tozadevne načrte, ki so v taki meri navdušili francosko javnost, da so takoj ustanovili nacionalno ligo za gradnjo prekopa »obeh morij«. Prekop bi bil spodaj 60 m širok in na površini 120 m ter bi stal okoli 15 milijard frankov. Izvzemši največje transportne ladje »Normandie« in »Ile de France« bi lahko pluli po njem vsi francoski parniki. Tudi bi zaposlila Francija z gradnjo te vodne poti mnogo brezposelnih in dvignila razne manjše industrije. Vožnja od Sredozemskega morja do Bordeauxa bi trajala komaj 30 ur.

Francoska revija »Science et la vie« pa opozarja merodajne činitelje še na neko drugo važnost prekopa, v katerega bi prinašale reke in potoki sladko vodo. Parniki, ki plovejo po morju, izgubljajo s časom na hitrosti vsled nešteti morskih polžev in koral, ki prerastejo stene parnika. Čiščenje pa stane včasih do dva milijona frankov. Vsi ti stroški bi se lahko znižali z eno samo vožnjo po prekopu, ker bi morska bitja v sladki vodi poginila in odpadla s sten.

Promet po morju najcenejši

Znana revija »Die Umschau« pri občeje zanimive podatke, ki jasno osvetljujejo prometne prilike v Nemčiji. Po tej statistiki je morska plovba najcenejša, in znaša prevoz vsake tone po morju na kilometer vožnje samo 9 par.

Zmagovalec na avtomobilskih tekmah za veliko nagrado Češkoslovaške republike v Brnu: Nemec Burgaller.

Mesto Corpus Christi v Teksasu — USA —, ki ga je ob strašnem viharju zalila voda. Povodenj je nastala na ta način, da je vihar hrumel po dolini reke Rio Grande navzgor in zajel vodo, ki so se nato razlila po ozemlju. Opustošenja so strašna.

Največja harmonika na svetu: akkordion v nekem pariškem cirkusu. Harmonika je visoka 2,5 m in njen zvok je tako močan kakor mogočen orkester.

Slovanska kri v Nemčiji najstarejša

Na nekem oknu cerkve sv. Jakoba v Stettinu je naslikan krst sinov plemiške družine Domislav, ki ga je izvršil škof Oton Bamberski dne 25. oktobra 1124. Tepic in Borante Domislav sta bila prva Pomorjanca, ki sta se bila dala krstiti. Družina Domislavov živi še danes v Stettinu, pod imenom Domizlaff. Že l. 1924. je obhajala 800 letnico svojega obstoja. Sedanji starešina družine je tajni višji pošni svetnik Georg Domizlaff, ki je v svetovni vojni načeloval nemški vojni pošti.

Na svetu je največ kristjanov

Vseh kristjanov na svetu je okoli 710 milijonov, ali 37% vseh vernikov. Za njimi so številčno najmočnejši budisti s 300 milijoni ali s 15,8%. Njim sledijo hinduisti z 240 milijoni, in islamci z 235 milijoni. Judov živi na svetu samo 14 milijonov, dočim so sešteli po celem svetu komaj 30 milijonov brezvercev, ki ne pripadajo morda primitivnim, temveč v prvi vrsti civiliziranim narodom.

Gospodarstvo

Žitna letina v Evropi

Položaj na svetovnem žitnem tržišču je v znamenju negotovosti in nejasnosti. Manjkajo namreč tisti činitelji, ki navadno vplivajo na poživljenje kupčije. Splošna negotovost svetovnega političnega stanja, rezerviranost (vzdržnost) ponudnikov in kupcev, zlasti pa dosedanja ponesrečeni poskusi za ozdravljene gospodarske krize ne morejo zboljšati dosedanjega mrtvila v trgovini. Ne pomagajo niti ugodne vesti o evropski in neugodne o ameriški žetvi.

Poročila o letini v Združenih državah Amerike so stalno slaba. Tam pričakujejo, da bo letos najslabši pridelek pšenice v zadnjih štiridesetih letih; skoraj enaki so izgledi za rž, ječmen in koruzo, radi česar bo predvidoma nastalo pomanjkanje žita za krmo. Zadnje deževje v nekaterih pokrajinah ni na prvotnih cenitvah ničesar spremenilo. Prav malo boljše je v Kanadi, kjer je suša zavzela ogromen obseg. Dosedanja mlitev je dala izredno slabe uspehe. Tamkaj ne beležijo od leta 1901 tako neugodnega vremena za razvoj žita, kakor je bilo letos. Tem obupnim vestem iz Severne Amerike so se pridružile slabe vesti iz Južne Amerike in Avstralije. V Argentini ovira velika suša razvoj pšenične posevke, kakor tudi ječmena, koruze in lanu. Iz Avstralije poročajo o izredno slabem stanju vseh posevov. Naravno je, da ta neugodna poročila iz večine žitorodnih delov sveta zelo slabo vplivajo na svetovni žitni trg, ki tudi radi tega ne kaže nikake živahnosti.

V nasprotju s temi vestmi pa poročila Mednarodni agrarni zavod v Rimu zelo ugodno o letini v evropskih državah. Dosedaj je prejel cenitve iz 17 držav. Glasom teh je letos pričakovati za 2,9 milijonov ton več pšenice kot lani. V številu teh držav pa niso vštete Češkoslovaška in Poljska, kateri tudi javljati o zelo dobri žitni letini. Mednarodni agrarni zavod je na podlagi teh poročil mnenja, da bo letošnja žitna letina precej prekosila tudi lanske, četudi se je že ta smatrala za rekordno. Ker je bila vedno Evropa glavna odjemalka za ameriško in avstralsko žito, ima pa letos tako bogato žetev, da ga ne bo mnogo več potrebovala, zato ni pričakovati znatnega uvoza.

Toda bogata žetev v večini evropskih držav je imela za posledico, da so te storile ukrepe v varstvo uporabe njih domačih pridelkov, da zaščitijo kmeti in mu zagotovijo vsaj znosljive žitne cene. Tako zahtevajo Bolgari vpeljavo žitnega monopola, četudi bi se lahko vrgli na slabih izkušnjah, ki jih je s tem načinom doživela Jugoslavija. Anglija skuša uvesti mere za omejitev uvoza žita, da s tem prepreči namere tistih evropskih držav, ki na različne načine pospešujejo njega izvoz. Danska je kontingentalna uvoz vsega žita. Na Madžarskem je vlada dala kmetom možnost, da lahko plačajo svoje davke z žitom. Te in slične odredbe pričajo o velikih gospodarskih težavah, s katerimi se morajo boriti ne samo izvozne, ampak tudi uvozne evropske dežele, da spravijo v promet in potrošnjo

letošnje bogato žitno letino. S temi ukrepi hočejo tudi preprečiti, da ne bi kmetovalci, kakor je to običaj po žetvi, ko kmet rabi denar, vrgli na trg preveč blaga in s tem pritisnili na cene.

Vsa ta dejstva vplivajo, da je v zadnji dobi izredno malo povpraševanja po pšenici ne samo pri nas, ampak po vseh svetovnih žitnih tržiščih. Zlasti ni nikakih kupčij za poznejšo dobavo, ker pri današnji negotovosti svetovnega političnega položaja ne more nikdo tvegati kakih dolgoročnih mednarodnih sklepov. Za takojšnjo dobavo se še najdejo kupci, zlasti v Zedinjenih ameriških državah, kjer je radi slabe letine zelo malo ponudb. Toda to so samo krajevni primeri, ki ne morejo pozitivno svetovne žitne kupčije.

Razen navedenih prilik je na gospodarsko-politični položaj odločilno vplivalo tudi dejstvo, da so ameriške Združene države opustile določbo o najnižji ceni za žito, ki so jo uvedle 31. julija. Nekaj časa je sicer ostala še odredba, da gibanje cen na žitni borzi ne sme od enega dne do drugega prekoriti 5 centov za bušel (27 kg), toda tudi ta odredba je bila ukinjena. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene in kažejo bolj znake za popuščanje; izjemoma so le pri takojšnji dobavi nekoliko nategnile. Tak primer se je pojavil v zadnjih dneh na Angleškem, ko se je cena pšenice na borzi v Liverpoolu nekoliko dvignila na 50 centov. To je povzročila objava londonskega pšeničnega sporazuma, po katerem bi se morala doseči cena od 63,06 centov. Toda do te cene je še daleč, kajti svetovne cene se ne dajo diktirati od zelene mize.

Da se kmetom zagotovi primerna cena za pšenico, so skoraj vse evropske države uveljavile primerne odredbe. Uvozne države so zvišale uvozne carine in zmanjšale uvozne kontingente, agrarne dežele so pa poskrbele za primerno financiranje domače žetve v začetku kupčij. Tako je Češkoslovaška storila sklep o lombardiranju velikih količin pšenice, da ne bi nenadna velika ponudba blaga takoj po žetvi pritisnila na cene. Romunija je odredila, naj Narodna banka stavi na razpolago znesek 90 milijonov lejev za financiranje žetve. Madžarska sprejema od kmetov pšenico namesto denarja za davke. Tudi druge države so ukrenile potrebne mere v zaščito producenta. Naša država pa žal ni ničesar drugega storila, kakor da si je zagotovila mal izvozni kontingent v sosednje države. Če bi le Privilegirana izvozna družba pokupila takoj po žetvi tiste količine pšenice, ki jo namerava izvoziti po prednostnih carinah, bi s tem vsaj preprečila padec cen izpod normalne višine.

Žeteli bi bilo, da se merodajni činitelji pravočasno zavedo, kako ogromno škodo povzročijo našemu kmetijstvu s tem, da ne poskrbijo za primeren stalnost cen tam, kjer se to lahko da doseči. Saj je dovolj dobro znano, da slabe cene kmetiskim pridelkom vplivajo neugodno na vse ostalo naše narodno gospodarstvo.

Stockholm 82,90, Oslo 80,90, Kopenhagen 71,80, Praga 15,305, Varšava 57,70, Atene 2,94, Carigrad 2,45, Bukarešta 3,08.

Pariz. Ob 11,45. Newyork 16,77, London 79,60. London (začet.). Pariz 79¹/₁₆, Newyork 4,7475. Zlato v Londonu 132,9.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila slabšeja in so tečaji večinoma bili nižji kot včeraj. Tudi promet je bil slab in je znašal samo 1000 dol. 7% Bler. pos. in 75,000 begl. obveznic na zagrebški borzi.

Med delnicami se je danes na zagrebški borzi popravila Trboveljska od 70—90 na 80—100, dočim je na dunajski borzi popustila od 12,05 na 11,30.

Ljubljana. 7% invest. pos. 50 den., agrarji 27—29, vojna škoda 244—246, begl. obv. 37—39, 8% Bler. pos. 35—36, 7% Bler. pos. 30—31, 7% pos. DHB 48—52.

Zagreb. Državni papirji: Vojna škoda 244—246, 6% begl. obv. 36,50—36,75 (36,50, 37), 8% Bler. pos. 32—35,50, 7% Bler. pos. 30—30,50 (30). — Delnice: Priv. agr. banka 230 bl., Sečerača Osjek 170 bl., Impex 50 den., Trboveljska 80—100.

Belgrad. Narodna banka 3600 den., 7% invest. pos. 52 den., vojna škoda 245—246 (245, 245,50), 12. 248 bl., 6% begl. obv. 37,65—37,80, 8% Bler. pos. 35,75 bl., 7% Bler. pos. 31,50 bl.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadr. prior. 53,15, Narodna banka 139, Alpine 10,75, Rima 21,85, Staveaz 0,40, Steg 15,25, Trboveljska 11,30.

Živina

Ljubljanski sejem 20. sept. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih glav): 114 (17) konj, 95 (35) volov, 46 (23) krav, 19 (8) telet in 118 (52) prašičkov za rejo. Cene so bile neizpremenjene kot sledi: voli I. 4—4,50, II. 3—4, III. 2,50—3,50, krave debele 3—4, klobasarice 1,50—2,50, teleta 5—6 Din za 1 kg žive teže. Prašički za rejo 160—250 Din.

Hmelj

POZIV VSEM HMELJARJEM.

ki so prodali svoj pridelek na podlagi pismenih kupnih pogojev, blaga pa sedaj, ko hmeljske cene padajo, kupci nečesto prevzeli, da v najkrajšem času pošljejo Hmeljarskemu društvu v Zalcu ali originalne, ali pa overljene prepise kupnih pogojev, da zamore društvo tozadevno ukreniti potrebno.

Zalec, dne 20. septembra 1933.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo.

★

Savinjska dolina: V hmeljski kupčiji traja prejšnjem mirno razpoloženje. Pri slabem zanimanju in povpraševanju so cene nekoliko oslabele in se plačuje zadnji čas za prvovrstno blago 70—75 Din, za drugovrstno 65—70 Din, za slabše tudi nekaj manj. Vkljub temu, da so producenti precej rezervirani ter prodajajo le počasi in previdno, se računa, da je od sedaj prodanega iz prve roke že do 60% letošnjega pridelka. Ker so pričeli židovski prazniki, pred prihodnjim tednom ni računati za živahnost kupčije.

Splošno: Na vseh tržiščih je zadnji čas razpoloženje zelo mirno in so tudi cene oslabele. Radi letošnjih razmeroma visokih cen se pivovarska industrija drži zelo rezervirano in še vedno odlašala z nakupovanjem v večjem obsegu in izpolnitivost svojih zalog. Prav tako se še odlašala z nakupom za ameriški račun, kar tam hmeljska kupčija še miruje in je vsaka kalkulacija za izvoz v Ameriko radi stalnega padanja tamkajšnje valute zelo negotova. Tudi zamotani devizni predpisi zelo otežujejo razna nakazila in tako povzročajo pomanjkanje potrebne gotovine. Splošna negotovost v vseh pravih otežboča obče vsako dalekosežnejšo kalkulacijo. Položaj je zato zelo nejasen in do skrajnosti zamotan. Vsekakor se z živahnostjo kupčije računa šele za pozneje.

»Slov. hmeljarje«

Naša reprezentanca proti Švici

Jugoslovanska nogometna zveza je na pred-sinočnji seji definitivno določila jugoslovansko nogometno reprezentanco, ki se bo v nedeljo v naši prestolnici borila proti švicarski enajstici. Naše moštvo bo takole sestavljeno: Spasić—dr. Ivković, Tosić—Arsenijević, Gayer, Marušić—Tir-nanić, Kragić, Vujadinović, Kokotović.

Naši igralci — v kolikor niso iz Belgrada — so včeraj odpotovali, Švicarji pa dosepejo danes ter jim naša prestolnica pripravlja svečan sprejem. Belgrajski sportni krogi računajo, da bo nedeljsko tekmo, z ozirom na njeno izredno važnost, obiskalo 12 do 15 tisoč gledalcev. To je zelo verjetno, kajti za tekmo ne vlada samo v Belgradu, ampak tudi v drugih krajih naše države velikansko zanimanje in bo udeležba tudi iz teh krajev precejšnja.

Kako bomo odrezali napram Švici se povprašujejo vsi sportniki in celo oni, ki se za sport običajno ne zanimajo dosti. Težko je reči. Po zadnjih uspehih ali bolje rečeno neuspehih naše državne reprezentance, bi morali dati prednost na vsak način Švicarjem. Toda baš za to borbo je pa naša enajstotica tako sestavljena, da moramo imeti popolno zaupanje vanjo. Po večletnih in bridkih preizkušnjah smo vendar prišli do tega, da morajo v reprezentanco najboljši od najboljših neglede na klub, kateremu pripadajo.

Švicarji igrajo po sistemu črke V tako, da sta krili in center vedno spredaj, zvezi pa zadaj. Oni igrajo izredno hitro, med katerimi je najhitrejši levo krilo Fon Kenel, rekordner na 100 m, ter ga imajo naši igralci še dobro v spominu iz Curiha. Napad in sploh vse moštvo odlikuje dalje precizno podajanje in so v stanju prenesti žogo od gola pred gol, ne da bi se je nasprotnik kolikšaj dotaknil. Najopasnější sta brata Abeglen, ki streljata iz vsake pozicije, kakor to delajo običajno tudi ostali igralci. Njihov način igre je sicer koristen, a ima tudi slabe strani, zlasti, če se točno ne izvaja. Na belgrajskih tridih tleh bodo imeli pa precej težko, kajti oni so navajeni na igrišču, ki so s travo porasčena.

Naša enajstotica je prav dobra. Napad ne kombinira dosti, pač pa strelja iz vsake pozicije, kar je za dosego zmage še najbolj koristno. Halflinija ima najboljši mož, kar jih imamo. Obramba je zanesljiva.

Moštvo je — kakor rečeno — prav dobro sestavljeno, sedaj pričakujemo samo še zmage. Z nedeljsko zmago bi mogli vse dosedanje neuspehe zadnjih let popraviti in tudi Švicarjem bi se mogli revanširati za njihovo zmago v Curihu, ko so jim našli podlegli s 4 : 1. In kar je morda še bolj važno: Z nedeljsko zmago bi se tudi kvalificirali za svetovno nogometno prvenstvo, ki se vrši prihodnje leto v Italiji. Nedeljska tekma je za naš nogomet torej iz dveh vidikov izredno važna in zato želimo našim fantom popolnega uspeha.

★

Dečman Tone, snani ljubljanski sportnik, odličen lahkoatlet in smučar, se nahaja točasno na poljski visoki šoli za telesne vaje v Varšavi, kjer ostane mesec dni kot izredni slušatelj. Želimo mu obilo uspehov in da bi svoje znanje, ki si ga bo tam pridobil, uspešno uporabljal med našimi sportniki.

Evropsko prvenstvo v dviganju uteži

Od 29 prijavljenih inozemcev se jih je oglasilo na startu samo 16, Nemčija pa jih je postavila 15 tako, da je v celoti tekmovala 31 težkih atletov za evropsko prvenstvo v dviganju uteži, ki se je vršilo preteklo soboto in nedeljo v Esse-nu. V peresni in lahki teži so zmagnali Nemci, po eno zmago so si izvojevali Francija, Luksemburška in Češkoslovaška; v končni klasifikaciji je zmagnala Nemčija s 18 točkami. Tekmovalo se je v peterboju, ki je obstojal iz leve in desnorčne potega, obojoročnega težnega dviga, potega in sunka. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Peresna teža: 1. Wölpert (Nemčija) 420 kg (62,5, 65, 90, 87,5, 115); 2. Mühlberger (Nemčija) 410 kg; 3. Schäfer (Nemčija) 397,5 kg.

Lahka: 1. Thiersch (Nemčija) 447,5 kg (70, 72,5, 85, 95, 125); 2. Hebig (Nemčija) 442,5 kg (70, 70, 95, 95, 122,5); 3. Blank (Švica) 430 kg.

Lahka srednja: 1. Alleen (Francija) 497,5 kg (77,5, 87,5, 87,5, 107,5, 137,5); 2. Ismayr (Nemčija) 492,5 kg (75,5, 77,5, 100, 100, 140); 3. Jordan (Nemčija) 470 kg.

Težka srednja: 1. Scheidler (Luksemburška) 497,5 kg (80, 82,5, 105, 97,5, 132,5); 2. Vogt (Nemčija) 495 kg (80, 80, 100, 102,5, 132,5); 3. Bierwirth (Nemčija) 485 kg.

Težka: 1. Becvar (Češkoslovaška) 552,5 kg (90, 82,5, 102,5, 117,5, 100); 2. Louhaar (Estonska) 537,5 kg (90, 80, 100, 115, 152,5); 3. Strassberger (Nemčija) 525 kg (75, 82,5, 122,5, 107,5, 137,5).

★

Kaj počnejo bokerske zvezde? Carnera pride prihodnje dni v Evropo. Jeseni se bo boril v Rimu z evropskim prvnikom Paolinom, toda ne za svetovno prvenstvo.

Schmeling pa je zopet odšel v Ameriko; s seboj je vzel tudi svojo soprogo, ki bo tam sodelovala pri filmu.

Francois Sybille bo branil svoj naslov evropskega prvaka v lahki teži 22. oktobra v Rimu proti Italijanu Cleto Loccatelli.

Evropski prvak v mušji teži Praxille Gyde bo dobil kot prvega nasprotnika najbrže Emila Degand-a. Degand je prvak Belgije. Dvoboj se bo vršil 15. oktobra v Valenciennes.

Sharkey že zopet premagan. Bivši svetovni bokerski prvak Jack Sharkey hoče na vsak način doseči, da bi se zopet mogel boriti za najvišji naslov v tej sportni panogi, za svetovno prvenstvo. V to svrhu se je boril 18. t. m. v Chicagu proti King Lewinsky-ju, a je bil v 10. rundi po točkah premagan. Glede na ta poraz so šanse bivšega svetovnega prvaka za borbo za naslov svet. prvaka brez dvoma zelo padle.

Amerikanec Medica, o katerem smo včeraj poročali, da je postavil nov svetovni rekord v plavanju na 800 m, je tudi na 1000 m postavil nov svetovni rekord s časom 12:43,6. Torej je plaval boljše kakor Kitamuras, ki je rabil za isto progo 12:45,6 in katerega čas še tudi ni bil priznan kot svetovni rekord. Vsekar je pa Makino dosegel na 800 m boljši čas kot Medica; ker je preplaval to progo v 10:08,6. Tudi ta rezultat še ni priznan kot svetovni rekord.

Lahkoatletski miting Madžarska—Poljska. V Katovicah se je vršil lahkoatletski miting med madžarsko in poljsko državno reprezentanco, v katerem so zmagnali Madžari z 47,5 točkami, dočim so jih Poljaki dosegli le 34,5. Od mitinga navajamo naslednje prve rezultate:

400 m zapreke: Kostrzewski (Poljska) 55,4; krogla: Heljasz (Poljska) 15,3; 1500 m: Szabo (Madžarska) 4:14,04; 100 m: Kovacs (M.) 10,6; 400 m: Biniakowski (P.) 50,4; 110 m zapreke: Kovacs (M.) 15; skok v daljavo: Twardowski (P.) 7,105 m; 5000 metrov: Kelen (M.) 15:37,7; kopje: Varszegy (M.) 63,2 m; skok v višino: Kesmarki (M.) 1,86 m; 800 metrov: Kuzmickij (P.) 1:59; disk: Remezc (M.) 47,5; 4×200 m: Madžarska 1:30,8.

Lahkoatletski dvoboj Nemčija: Francija 83:68. V nedeljo se je vršil v Parizu v stadionu Colombes pred 20.000 glavo množico lahkoatletski dvoboj med nemško in francosko reprezentanco, v katerem so Nemci zmagnali Francoze s 83 proti 68 točkam, ki so jih dosegli Francozi. Prvi zmagovalci so dosegli takele uspehe: 100 m: Borchmayer (Nemčija) 10,6; 200 m: Borchmayer (Nemčija) 21,6; 400 m: Voigt (Nemčija) 48 sek.; 800 m: Keller (Francija) 1:56,2; 1500 m: Chermet (Francija) 3:57,6; 5000 m: Syring (Nemčija) 15:20; 110 m zapreke: Adelheim (Francija) 15,8; krogla: Hirschfeld (Nemčija) 15,3; disk: Winter (Francija) 46,65 metrov; skok v daljavo: Paul (Francija) 7 m; skok v višino: Menard (Francija) 1,90 m; skok s palico v višino: Müller (Nemčija) 3,85 m; kopje: Weimann (Nemčija) 64,52 m; štafeta 4×100 m: Nemčija 42 sek.; štafeta 4×400 m: Nemčija 3:18. Nemci so torej dobili 9, Francozi pa 6 prvih mest.

Italija proti Angliji. V lahkoatletskem dvoboju med italijansko in angleško reprezentanco je zmagnala Italija s 86 proti 62 točkami, ki jih je dosegla Anglija. V posameznih disciplinah so bili doseženi ti-le rezultati (samo prva mesta):

110 m zapreke: Finlay (Anglija) 14,6; skok v daljavo: Tabai (Italija) 7,07 m; 100 m: Saunders (A.) 10,7; 1500 m: Becali (I.) 3,49 (svetovni rekord); kopje: Spazzali (I.) 60,36 m; skok v višino: Tommasi (I.) 1,88 m; 400 m: Ward (A.) 49,4; 400 m zapreke: Facelli (I.) 54,9; 200 m: Toetti (I.) 21,8; disk: Oberwenger (I.) 43,54 m; skok s palico: Galletto (I.) 3,75 m; 5000 m: Evenson (A.) 15:15,8; 800 m: Cerati (I.) 1:55,2; 4×100 m: Anglija 42 sek.

Kočevske novice

Kočevje, 19. septembra.

Med delavstvom vlada veliko zanimanje za volitve v Del. zbornico. Sestavljen je tudi krajevni volilni odbor, v katerem je od okrajnega načelnika imenovan za predsednika šolski nadzornik g. Teo Betriani, zastopnik Delavske zbornice je rudar Jože Kužnik, njegov namestnik pa rudar Jenko Peter. Imeli bomo tri obratna volišča: nova in stara tekstilana in rudnik. Delavci, ki hočejo imeti pojasnila glede volitev v delavski parlament, naj se obrnejo na krajevni volilni odbor in na svoje obratne zaupnike, ki jim bodo dali o vsem točna pojasnila.

V nedeljo, 17. septembra se je pri nas vršil ustanovni občni zbor kreditne zadruge za državne nameštence in vpokojence. Pomen kreditnega združenstva za državne nameštence je razložil navzoči predsednik glavne zveze nabavljajnih združenj nameštencev g. Miloš Stibler iz Belgrada. Po čitanju in sprejemu pravil zadruge so se izvršile volitve. V načelstvo so izvoljeni gg. prof. Fr. Uršič, ing. Zagar, učitelj Alojzij Peterlin, živinodarinar dr. Drole in dr. Češarek.

Na rudniku je v nedeljo umrl rudniški paznik Dane Batina, rojen v Liki. Pogreb, ki ga je vodil ljubljanski prota Budimir, se je vršil v torek popoldne. Pred nekaj dnevi se je od nas za zmerom poslovil tudi uradnik v Zavodu za slepo deco g. Jakob Kralj. Bil je splošno priljubljen mož in skrben družinski oče. Zaprška žena, sina finanč. stražnika, akademika in hčerko učitelja. V Šalki vasi je umrl povsod znani brivski mojster Ivan Morocutti, v starosti 70 let. Blag jim spomin!

Stanje našega delavstva je že dolgo slabše. Na rudniku delajo po šest ožihitev na štirinajst dni. Rudar zasluži s tem z raznimi odbitki komaj 180—200 Din, na mesec torej kakih 400 Din. Kaj naj s tem denarjem naredi, je skrb naše rudarske matere. Cudežev ne more delati. Zato medijo rudarski otroci že dolgo bolj in narod trpi na svojem telesu ogromno škodo. Tudi po drugih obratih se delavstvu ne godi dosti boljše. V novi tekstilani, kjer so zaposlili Cehi okrog 500 delavcev in delavk, je plačana delavčeva ura 2,50 Din. To je na osemurni delavnik točno 20 Din, na mesec nekaj okrog 500 Din. Ali moremo tu sploh govoriti o eksistenčnem minimumu?

Novo podzemeljsko jamo so odkrili v območju Male gore. V gozdnem predelu, ki se imenuje »Bloasenoire«, je neki kmet iz Male gore zagledal še precej širok vhodni rov nove jame. Šel je po rovu kakih 20 m in videl, da se ožina širi v precej široko dvorano. Dalje se sam ni upal. Nadejamo, da bodo tudi to jamo naši jamarji vsestransko preiskali.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. sept.: 12,15 Plošče, 12,45 Poročila, 13,00 Čas, plošče, borza, 13,00 Radio-orkester, 20,00 Potovanje po Poljskem (Vuga Odon), 20,30 Prenos koncerta iz Zagreba, vmes čas in poročila.

Sobota, 23. septembra: 12,15 Plošče, — 12,45 Poročila, — 13 Čas, plošče, — 19 Radio-orkester, — 20 Pregled zunanjih polit. dogodkov (dr. Jug), — 20,30 Kuplete poje gosp. Danilo Bučar, — 21 Šrnel kvartet Dolhinek, — 21,30 Čas, poročila, Radio-orkester in Radio-jazz.

Drugi programi

Sobota, 23. septembra.

Belgrad: 20 Vokalni koncert gospe Rogovsk-Kristić, — 20,45 Pester program, — Zagreb: 20,30 Koncert Radio-orkestra, — Dunaj: 19,05 Klavirski koncert, — Budimpešta: 19,45 Orkestralni koncert, — Leipzig: 17,40 Zborovski koncert, — 20 Vesel večer, — London: 21,15 Orkestralni koncert, — Rim: 20,45 Gusar, muzikalna drama, Belini, — Varšava: 20 Lahka glasba, — 21,30 Koncert Chopinove glasbe.

Pridobivajte novih naročnikov!

Borza

Dne 21. septembra 1933.

Denar

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Curiha, Newyorka, Pariza in Prage. Popustila sta Berlin in London, narasli pa so tečaji Amsterdam, Bruslja in Trsta.

Avstrijski šiling zaključen v Ljubljani po 8,80, v Zagrebu 8,65 in v Belgradu 8,575 in 8,55. Grški boni v Zagrebu 38—39 (38,50), v Belgradu 37 den. Ljubljana. Amsterdam 2307,63—2318,99, Berlin 1363,47—1374,27, Bruselj 798,02—801,96, Curih 1108,35—1113,85, London 177,30—178,90, Newyork 3674,94—3703,20, Pariz 223,82—224,94, Praga 169,56—170,42, Trst 300,24—302,64.

Curih. Pariz 20,2025, London 16,03, Newyork 338, Bruselj 72, Milan 27,125, Madrid 43,15, Amsterdam 208,225, Berlin 123,15, Dunaj 72,54 (56,75),

1927	1.307	1930	1.522
1928	1.367	1931	1.614
1929	1.469	1932	1.708

Prirastek je bil največji leta 1929, ko je znašal 102 zadruži.

Razsodišče zagrebške zbornice je v letu 1932 doseglo višek s 16.200 tožbami za 45,76 milj. Prejšnje leto je bilo vloženih le 15.612 tožb za 43,24 milj. Din.

Tezavirnanje zlata v prvi polovici leta ceni nemška revija »Wirtschaft und Statistik« na nad dve milijardi mark.

Vpis v zadržni register: Gospodarska zadruga krojaških mojstrov, r. z. o. z., Maribor (načelnik Besak Anton).

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dekle

išče službo pomočnice šivilje kadarkoli. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11120. (a)

Dekle

z gospodinjsko šolo gre kot pomočnica k dobri krščanski gospodinjici. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11133. (a)

Službodobe

Strokovnjaka

za prevzemanje spodnje- ga in zgornjega usnja, z večletno prakso, po možnosti v čevljarstvu in s primerno siceršnjo izobrazbo — išče za takojšen nastop velika čevljarstva tovarna. Ponudbe z navedbo prakse, referenc in zahtevkov na upravo »Slovenca« pod »Čevljarstva tovarna« št. 11129. (b)

Pouk

Krojaške pomočnice prijavite se praktičnemu večernemu tečaju. Atelje Šarc, Gajeva III. (u)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanja

dvo- in petsozna, komfortna, takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10819. (c)

Stanovanje

2 sob, kuhinje in vseh pritliklin, v novi hiši — oddam s 1. novembrom. Triglavskaja 3, ob Dunajski cesti, čez slepi tir. (č)

Dvosobno stanovanje ugodno oddam. Predovičeva 11-I. (č)

Da si prihranijo stroške

Z oglasom v »Slovenca«

Razni so vzroki, ki napote trgovca, obrtnika, poljedelca in druge, da naročajo oglase v časopisih. Ta hoče kar najbolj vnovčiti blago, izdelke ali pridelke, oni prav ugodno kupiti predmete, ki jih nujno rabi pri gospodarstvu ali gospodinjstvu, tretji želi potom oglasa dobiti čimprej zanesljivo, izurjeno pisarniško moč, hlapca ali dekle, pomočnik ali delavec zopet že dolgo zaželeno službeno mesto itd. Vse te pa vodi ista misel in želja, da si potom cenenejšega oglasa prihranijo znatno večje stroške, dolga pota in trud

... in dosežejo siguren uspeh

Dve veliki sobi

prazni, pripravljeni za pisarno, pri glavni pošti, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 11144. (č)

Opremljena sobica

majhna, se odda. - Sv. Petra cesta 52. (č)

Vnajem

ODDAJO:

Lep trgovski lokal

s postranskimi prostori — se odda. Poizve se v pisarni dr. F. Luckmanna, Gradišče 4. (n)

Glasba

Pianino

dobro ohranjen, se proti gotovini kupi. Ponudbe pod »Pianino« na upravo »Slovenca«. (g)

Auto-motor

Avtomobile

osebne, tovarne, raznih velikosti, prodaja: Garaža Planinšek, Zagreb, Samoborska 4. (f)

Kupimo

Nakit

iz čeških granat, kupim ali zamenjam za narodno ruto. Naslov v upravi »Slov.« št. 11132. (k)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebiti se rad. Brž kupcev ti mnogo prižene. Slovečev najmanjši insert

Proda se:

dobro ohranjena izložbeno okna z roletami, stara okna, velika vežna vrata, stopniščna ograja. Poizve se v pisarni dr. F. Luckmanna, Gradišče 4-I. (l)

Mizarji

Najcenejše vezane plošče jelševke, bukovke, Okoume, Panel v velikosti 220/122 in 240/122 dobiti po najnižjih cenah v tvojinskem skladišču LJUBLJANA, Dunajska 31

Šola se prične

Prodajamo otroške nogavice od 3,50 Din dalje, damske nogavice po 12 Din. Nogavice »Bemberg« družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva 14. (l)

Specialno izbiro

modnih hlač in pumparic dobiti najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in naicejše trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Staro trgovino

vpeljeno, z zalogo in inventarjem, radi družinskih razmer, prodam. — Dopise na upravo »Slov.« pod »30.000« 11145. (l)

Vrtna zemlja

humus — naprodaj. A. Trškan, Streliška ul. 33.

Pozor!

Več vinskih sodov, malih in velikih, se prodajo. — Anton Stirn, Ježica pri Ljubljani. (l)

Stenski leseni opaž

(lamberija), 19 x 2 m, v dobrem stanju, pripraven za gostilno ali javni lokal, eventualno stanovanje, se prodaja v Ljubljani, Puharjeva ulica 14 — za Narodnim domom. (l)

Šivalni stroj

za pogrezni, prvovrstne nemške znamke, se ugodno prodaja. Dvorakova 3-I.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Sv. zakon-vrelec življenja

Vsa sodobna vprašanja o zakonu načelno pojasnjena. — Se dobi v knjigarnah in v prodajalni Ničman. — Din 20.—.

† V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je gospa

Marija Drotan roj. Plotsch

bivša posestnica in gostilničarka

dne 20. septembra ob 19. uri, po daljši bolezni in večkrat prevedena s tolažili sv. vere, preselila v boljšo večnost.

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 22. septembra 1933 ob 16 iz hiše žalosti na župno pokopališče v Marenbergu.

Sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 23. septembra ob 7 v župni cerkvi v Marenbergu.

Marenberg, dne 20. septembra 1933.

ZALUJOČI OSTALI

V veliki žalosti javljamo, da je naša predobra mamica oz. stara mamica, gospa

Ana Merala roj. Balantič

po dolgi in težki bolezni, pripravljena na smrt s sv. zakramenti, sinoči Bogu vdana umrla.

Pogreb se bo vršil dne 22. septembra ob pol 5 popoldne iz hiše sv. Petra nasip št. 29.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 21. septembra 1933.

Zalujoče rodbine: MERALA, REVEN, STOJC, KRALJ, METLIKA.

Zapustil nas je po dolgem, mukopolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, gospod

Bernard Perko

višji žel. uradnik v pokoju in hišni posestnik

Sprejmo ga v soboto, dne 23. septembra ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti Kodeljevo, Povšetova ulica 25, na pokopališče v Štepanjo vas — v njegovo zadnji dom.

V Ljubljani, dne 21. septembra 1933.

Zalujoči: Minka Perko, soproga; Nada Fedran, hčerka; dr. Milan Perko, sin; Mila Perko, sinaha; dr. Gregor Fedran, zet; Gregi, Milica, Vojko, vnuki — in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila

† Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naš skrbni oče oz. soprog, stari oče, tast, brat, gospod

PODBORSEK MIHAEL

posestnik in hranil. in občinski svetovalec na Črnučah

dne 21. t. m. ob 3 zjutraj, previden s sv. zakramenti, zatisnil za vedno svoje trudne oči.

Pogreb blagega bo dne 23. t. m. ob 3 popoldne na farno pokopališče na Črnučah.

Ježa-Ljubljana, dne 21. septembra 1933.

Marjeta roj. Čad, soproga; Tone, Francelj, Vinko, Pavel, Jože, Janez, Mihec, sinovi; Micka, Ivanka, Tončka, hčere — in ostalo sorodstvo

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

Državni pravdnik je ognjevit govoril o demonu revolucije, o časih, ki porajajo strahote, in ko tečejo potoki krvi. Porotnike je spomnil na vstajo, ki so jo pravkar zadušili. Cestital je sebi in vsakemu lojalnemu možu, da upornikom niso porezali vratov, da bi spoznali vzvišenost slavne konstitucije in obtoževal drhal, ki jo je hotela strmoglaviti. Nato je prešel k stvari sami.

Scrubbs je naslikal kot ljubeznivega, krotkega, dostojnega človeka, ki ga je obtoženec z grudi njegove družine strgal in umoril. »Gotovo se še vsakdo izmed vas, gospodje, živo spominja, kako je izginil gospod Scrubbs in mislim, da vas moram opozoriti na glavne točke, ki se bodo dokazovale; prepričan sem, da ne boste niti za las dvomili, da je obtoženec kriv tega krvavega najgubnejšega umora.« Nato je prešel k okoliščinam, ki so bile že same po sebi tako obremenilne, da so Roryjevo življenje močno ogrožale; ob njih je vsakdo v dvorani smatral ubogega Roryja za izgubljenega.

Njegova mati je obupno stokala in vila roke: »Izgubljen je, izgubljen je! Moj Rory je izgubljen!«

Državni tožilec je nato začel zasliševati priče. Sodnik Slink, Sweeny in drugi, ki so preiskali Follsko dolino, so prisegli, da so našli železni drog blizu razvaline, znake borbe na mestu itd. Nato je pozval Larryja Finnegan, da bi identificiral železni drog s tistim, ki ga je dal Roryju na dan, ko je Scrubbs zginil. Izprašal ga je tudi o tem, kako sta Scrubbs in Rory prišla v njegovo gostilno in kako sta skupaj odšla. A Larryjeva skrb, da mu ne bi ušlo kaj takega, kar bi kompromitiralo Ro-

ryja, je bila tako velika, da mu je s svojim obotavljanjem bolj škodoval kakor koristil in res, državni tožilec je porotnike opozoril na to, da priča ne govori resnice.

»Jasno vidite, da hoče rešiti obtoženca.«

»Kaj zahtevate, da bom prisegel za njegovo pogubo?« je dejal Finnegan. »Tega ne morem.«

»Bog vas blagoslovi,« je vzkliknila nesrečna mati.

»Mir v dvorani,« je zarjovel birič.

»Saj ga slišite, gospodje,« je zopet opozoril državni pravdnik.

»Za božjo voljo,« se je oglasil Rory na zatožni klopi, »povejte resnico, nič se ne bojim.«

»Obtoženec, molčite,« ga je pokaral državni tožilec.

Lord A... je vrgel motreč pogled na Roryja, ki je zahteval, naj gostilničar pove resnico; to je napravilo nanj globok vtis. Pa tudi Roryjev jasen, odkritosrčen pogled je segel v srce dobrohotnega sodnika.

Zaslišanje priče se je nadaljevalo.

Državni tožilec: »Pravite, da obtoženec in pokojni gospod Scrubbs...«

Roryjev zagovornik ga je prekinil in dejal, da je proti temu, da ga imenuje »pokojni« gospod Scrubbs, ker se ni dokazano, da je mrtev. Nato se je zasliševanje nadaljevalo.

Državni tožilec: »Obtoženec in pokojni — prosim oprostite — gospod Scrubbs sta bila zadnja, ki sta zapustila »Črna bika« tisti dan?«

Priča: Da, gospod.

Drž. tožilec: Kako sta odšla?

Priča: Šla sta skozi vrata, gospod.

Drž. tožilec: Ne mislim, da sta šla skozi okno. Mislim, ali sta šla oba hkrati?

Priča: Šla sta skupaj, gospod.

Drž. tožilec: Oba hkrati skozi vrata?

Priča: Ne, gospod Scrubbs je šel prvi.

Drž. tožilec: In obtoženec z njim?

Priča: Da.

Drž. tožilec: Potem je šel za njim?

Priča: Da.

Drž. tožilec: Ste slišali, gospodje porotniki, gospod Scrubbs je šel prvi in obtoženec za njim.

Priča: Vendar ne bo šel pred gospodom.

Drž. tožilec: Tiho, gospod. Zapomnite si, gospodje, šel je za Scrubbsom.«

Zasliševanje je trajalo še nekaj časa, in ko je državni tožilec dovolj izmučil gospodarja »Črna bika«, mu je velel: »Lahko greste dol, gospod.«

Larry Finnegan je, vesel, da je rešen zaslišavanja, vstal s stola za priče in hitel izpred sodnikove mize, ko se je Roryjev zagovornik oglasil, rekoč: »Prosim, oprostite, ne hodite še.«

»O,« se je vteknil državni tožilec, »ali ga hočete križem zaslišati?«

»Mislim, da imam pravico do tega,« je odvrnil mlad odvetnik.

»Kako me hočete še bolj križem zaslišati, kakor sem že bil,« je dejal ubogi Finnegan.

»Sedite, sedite, dragi mož,« je prijazno dejal zagovornik, kakor bi ga hotel opogumiti. »Ne bojte se in odgovorite mi čisto mirno nekaj vprašanj, ki vam jih bom stavil. Pravite, da sta se obtoženec in gospod Scrubbs pogovarjala v vaši gostilni?«

Priča: Da, gospod, nekaj časa sta se pogovarjala.

Zagovornik: Mislim, da ste omenili, da je gospod Scrubbs vprašal obtoženca, ali gre domov?

Priča: Da, ga je, gospod.

Zagovornik: In obtoženec je šel domov?

Priča: Da, gospod.